

Jānis Ankraters
kā liriskis
literāturvēsturiskā skatījumā

Baltu filoloģijas literatūras nodaļas
studentes Ilas Gravas, matr. 23291,
studiju darbs.

1943. g.

Jānis Ankraters

kā lirinis literatūrvēsturiskā skatījumā.

Baltu filoloģijas literatūras nodaļas
studentes Elāas Gravas, matr. 23291,

studiju darbs.

Darbs ir uzrakstīts pēc senojoša plāna:

Yevada vārdi.

I. Y. Akuratera dzīve.

1. Dzimšanas laiks, vieta, apstākļi. Ietexmes no mājas.

2. Snobas un dzīves ietexmes. Svarīgākie posmi Y. Akuratera dzīvē.

II. Y. Akuratera lirika.

1. Lirikas sānumi.

2. Lirikas motīvi.

A. Sabiedriski nacionālie.

a. Brīvības ilgas.

b. Nostāja pret sociālistiskajām idejām.

c. Tēvu gēne un nacionālisms.

B. Individuālie.

a. Lefmais un bīvais vientulis.

b. Mīlestības motīvs.

c. Sapni un ilgu nemiers.

d. Reliģiozie motīvi.

C. Kopsavilkums par Akuratera lirikas saturu.

a. Ak. aistētiski amorālā ievirze pret dzīvi.

b. Dzīves atpūšana.

3. Y. Akuratera lirikas forma.

A. Panta formas.

B. Izteiksmes līdzekļi.

C. Valoda.

4. Virziens.

5. Ietexmes un vērtējums.

Noslēgums.

Nav tāls laiks, kad dzīvoja latviešu
 dzejnieks, kādreizējās Tērvetes balvas pirmais lau-
 reāts no rakstniekiem - Jānis Ankraters. Viņš
 pieder pie jaunākās latviešu rakstnieku paaudzes, sa-
 protot vārdu „jaunākās” plašā nozīmē. Ne pārāk
 viegli tādēļ ir rīkst pēc iespējas objektīvas literā-
 tūrvēsturiskās līnijas par viņu un viņa darbi-
 bi. Tas īpaši jāstāsta sakarā ar viņa „vēsturiem”
 uz mūsu visjaunāko literāturu.

Tomēr ir pagājis arī pēdējais laiks,
 kur Ankraters vēl varēja līdzīgi darboties un ku-
 nā viņš mira, tas ir, 1918. g. dibinātās patstāvi-
 gās Latvijas laikmetā. Tā par vēsturi ir kļuvis
 viss rakstnieka dzīves un darbības laiks, tādēļ
 par būt svarīgākās līnijas tai jau būs iespējams
 saņemt.

K. Šnalbe rakstā „Jānis Ankraters” (Jaun-
 nākās ziņas 1926. g. 9. nr.) saka: „Jānis Ankra-
 ters ir viens no tiem nedaudz vārdiem, kurus
 pazīst katrs latvietis. Kad mīnēs mūsu laikme-
 ta labākos vārdus, tad mīnēs arī Ankratera
 vārdu.” Drusku tālāk: „Ankraters arvien ir pa-
 lies sev uzticīgs, cenzdamies pēc lielākas indivi-
 duālas un uzskatu brīvības.”

Tomēr cūši kā reti kāds cits rakstnieks
 Ankraters saistās ar savas tautas likteniem.
 Bet pēc dabas viņš spilgts individuālists, un
 tikai vēsture sasaišta viņu ar sabiedrību.

Ši divatība - karot par saviem un sabiedrības
mērķiem - arī jāatzīmē kā svarīgākā Amuratera i-
zīme.

I. Tāna Amuratera dzīve.

Kopš Gotes laika
tiek minēti trīs vārdi, kas visai labi palīdz
orientēties biogrāfām. Šie zināmie vārdi ir: das
Erbte, das Erlernte, das Erlebte. Latviešu valodā
pārtulkvojot, mēdzam runāt par mājas (Erbte),
skolas (Erlernte) un dzīves (Erlebte) mantojumu.

1. Dzimšanas laiks, vieta, apstākļi. Pētermes no mājas.

J. Amuraters ir dzimis 1876. g. Lem-
galē Dignājas pagasta Gaunzemju un Britānu
mājās pavisam nēnā bērība. Šai mežiem apaugu-
šajā Daugavas krastā, kur zeme pirms sena
sabontieku, dzimnieks saņem pirmos iespaidus
no pasaules. Amuraters ir Lemgales paimnieka
dēls un - galvenais - daudzu Lemgales bajānisko
zemnieku paudžu pēctecis. Visai skaņģa viņā
šī asinu balss. Piedzimtās dispozīcijas viņā pa-
lien valdītājas visu mūžu.

Kādi ir J. Amuratera senči, daļas zi-
nīgas liecības sniedz P. Klaustiņš rakstā "J.
Amuratera impresionistiskā arabeska" (žurn. Dau-
gava 1936. g. 10. nr.). "Dzimnieka mātes tēvam pi-
derējies Spuldzemiņu mājas 700 pūrvietu pla-
tībā, par kurām modernu vectēvi mansājiņi
15 zelta rubļus (906. lpf)." - "Katrā pagastā sa-
smaitām 30-50 lielsaimnieku, kas radojās ti-
kai savā starpā, uzturēja spēkā senenās tra-
dīcijas, zināmu noblesī, zemniecisku lepumu

un pašapziņu, ko nācās ļoti grūti lauzt nā
kungam no augšas, tā kalpam no apaušas."

Šādus apstāklus ievērojot, nenākas grūti sa-
prast Anuratera nesalaužamo lepnumu un paš-
apziņu. Tas jau no bērnības tika uzņemts, at-
zīts, nēl vairāk - tas jau bija iedzimis.

Anuratera tik bieži eso lepnumu maigu pa-
dara viņa sapņaini aistētiskais stānis. Bez ei-
tiem nelākajiem motīriem tā radīšanā nīsai no-
zinīga loma dzintnes primatnēji skaitajai da-
bai-mejiem, laukiem, lieliskajām piemelzemes va-
parām u. e.

Turpmān, runājot par Anuratera reliģisko
nostāju, nāksies aizrādīt uz mājas mantoju-
ma nozīmi arī šai zinā. Tas pato R. Klauštīns
minētajā rakstā saka: "Baznīca [Lemgale] dzilā-
nu nozīmi iegūst nēl tikai 18. un 19. g. s. mai-
nā." Tā jau gan bija nīspār Latvijā, tomēr
fakt, ka Lemgale kristietībai nav tik liela
loma kā Vidzemē, kur dzīlas sannes laiž hern-
hūtisms. Tā kā Lemgales bajāriskie zemnieki ir
patstāvīgāni un bagātāni, tad arī Dīeva rīnēm
nevajag pārān laudz.

2. Skolas un dzīves ietekmes. Svarīgākie pos-
mi J. Anuratera dzīvē.

Par skolas un dzīves
mantojumu runājot, jāsaka, ka Anurateram
šie abi momenti savijas cīši kopā. Līdz ar
jauniem piedzīvojumiem nān jaunas mācī-
bas, un piedzīvojumi un pieredzējumi liek
arī izvēlēties tās un ne citas teorijas.

Nānšo dzējnieku pa skolas ceļu būs

visvairāk laikiem ievirzījusi māte, kas pati lasī-
jusi vācu klasiskus. Savas mātes tēlu lapat kā
daudz cita autobiogrāfiska Akurators dod pauri-
nes sacerējums (Pēteris Dzungas māte, „Daugavi-
šu māte” - k. n. 10. sēj. 239. lpp.).

Nemaz tālāk nelūkojoties dzejnieka dzīvē,
daudz kas kļūst skaidrs no viņa darbiem.
Šī biogrāfijā mīpirms mūvamiē 'fanti dzejnie-
ka darbos gan parādās daudz vēlāk, kad
viņa personība noskaidrojās. Dzīves sākumā
jau nevar nav valas pašam sevi meklēt,
patiesībā to arī nevar. Tikai izglītība un ga-
di parvazām izloba no būtes nepazīstamā
biezuma katrā isto garīgo seju.

Pirmā skola, kā liecina pats autors
„Dienas atspīdumos” (Atz. II, 167. l. 8. lpp.), ir Biržu pa-
gasta skola. „Ap deviņiem gadiem mani aiz-
veda skolā kādās lauku kņājās un vēlāk
Biržu pagasta skolā, kurā apmēntēja apmēram
200 skolnieki un kurā vidū es ienēmu gan-
duz vienmēr pirmo vietu, bet biju tik liels „re-
volucionārs” un protestētājs, ka skolotājs M.
mani reiz atcēla no visiem goda amatiem,
visiem dzirdēt paziņodams, ka es savu ga-
lu nemšot Sibīrijā. Šom lāga mīvam bija gan-
duz 'laisnība, to es piedzīvoju 1905. g. revolūcijā.

Vismīlānās atmiņas no skolas laikiem ir
tā sauktās vasaras skolas, kur mēs neliels pul-
ciņš varējām papildināties valodās un zināt-
nēs un mījot savvalā pa laukiem, mežiem,
peldēties, cirstēties un 'strīdēties.

Pirmie skolas gadi dzīvi tvrti daiļdar-
bā „Deģošā sala”.

Tad Amurats divus gadus pavada Mekab-
mista pilsētas skolā. Doma, protams, lido uz vēl
tālākām izglītības iespējām. Viņš aizbrauc uz Kri-
eiji, lai noliktu eksāmenus tālākai izglītībai.
Tas neizdodas, Amurats atgriežas mājās un te-
nu pavada savus kalpa žēna gadus. Beidzot
noliek skolotāja eksāmenu, strādā par skolotāju,
1900. g. nokļūst Rīgā M. Ķerulima skolā.

Ar to tad arī sākas laiks, kas sevišķi var
interesēt literatūras vēsturieku, jo nu jau Amu-
rats ir sevi dokumentējis par rakstnieku. Šis
dokumentēšana tā tūri formāli ir notikusi jau
agrāk. Pirmais liriskais dzejolis iespiests 1895. g.
Austuma 1. nr. Parakstīts ar pseudonīmu Pal-
luns, kas ņemts no grieķu mītiem. Dzejoli
periodiskā parādās arī turpmāk, un 1899. g.
pirmais stāsts „Cēla uz patiesību” iespiests Dienas
Lappē. Lai arī šam darbam mākslinieciskā
vērtība maza, tomēr Amurata uzskati, kas
raksturīgi 900. gadu sākuma laikam, te skaid-
ri izlasāmi.

1903. g. Amurats aizbrauc uz Maskavu,
kur studē tiesības (gom tikai nā brīvlaun-
bājs) un šai laikā daudz interesējas par jaunā-
kajām filozofijas problēmām. Viņu saista Nic-
še, Štīners, kā min visi Amurata biografi.
Protams, ne tikai Nicšes idejas radīja viņā
domu, kas rada pazīstamajām pārcēvēna
problēmām, bet šī doma jau bija pašā dzej-
niekā. iepazīšanās ar subjektīvisma pārstāv-
jiem filozofijā tikai skaidrāku lāva šai iz-
kristalizēties.

Darbojamies Rīgā, Amurats māc tuvaunos

sakaros arī ar citiem tā laika latviešu rakstniekiem. Pats "Dienu atspīdumos" viņš piemin Šnabli, Blaumani, Keninu, Gaunsudrabinu u.c.

Šai priekšrevolūcijas laikā valda īpatnēji saspiēgti apstākļi. Gaunas sociālas patiesības tiek meklētas un paskatītas, un tiek ievirīti arī celi uz tām. Lielu ietekmi visai šīs mācības un darbības atbaidī arī uz Anurateru. Viņš ir autors Sociāldemokrātu partijas biedrs, bet vēl anti-pāns savā jaunajā partijas nodalījumā - Latviešu sociāldemokrātu savienībā (deb. 1904.g.), kas patiesībā ir kas gatīgi pretis partijai. P. Ērmanis Anuratera nepoto vaustu I sējuma ievada vaustā "Gānis Anuraters" IV ep. vausta: "...savienībnieki uzskatāmi par 60./70. gadu jaunlatviešu tiešajiem mandiniekiem." Vēl sīkāk un, pēc manām domām, visai snaidri šo jautājumu iztirgā Anuratera laikā un citu biedru savienībā - Anis vaustā "Gānis Anuraters mūsu nacionālpolitiskā dzīvē" (k. r. IV sēj. ievadā). Anuratera un Latviešu sociāldemokrātu savienības mērķos Anis saskata tos pašus mērķus, ko savā laikā par istajiem latvietības cenās pentās rādīt Kronvaldu Atis. Visai labi šo vēsturisko sakaru Anis rāda X ep., savas domas apliecināšanai citēdams Dr. M. Dalters (dzejnieka Andri. Papardes) vārdus, kas rakstīti jau 1903. g.: "Kronvalda tēvu ģenes mīlestības dzeja bij tiepjamā formulās par tēvu ģenes mānotni, Anreksla skumjas par laimes laikiem" trejozolu pavēni bij nausējamas ilgās pēc mānotnes paperna, iz viņa rildinātiem, sentēvu tikumiem" bij smeljami mānotnes likumi. Vēcā paau-

dze bij destijusi jūtas, dusmas, lepnu vaidu, tā bij izdīdzinājusi sapņus par mānotni, jaunajai paauzdei nācās tos kristallizēt mānotnes tiesību pantos, no murgu miglas, no modinātām, bet vēl nesajūtām pēlēšanām bij liekami pamati jaunajai Daugavas zemei.

Īsai ticami Īris arī pierāda, kā "jaunā strāva" cīnās karstumā neierauga jaunlatviskās kustības revolucionāro kodolu un noliedz šo kustību parīsam, nedzot tikai tās neprogresīvo izpausmi 80. gados. Protams, "jaunajai strāvai" jau bija savi centieni, un to sapnis nebija Latvijas valsts, kā tas Latviešu sociāldemokrātu savienībai.

Par Īrurateru runājet, jāteic, ka zināgs ir ļauts - Īrurateru šai laikā un vēlāk saista Īsena dzeja. Īrurateris jau mūnējā raustā xxvii l.p. saka, ka ar Latvijas balādem Īruraters esot līdzīgs savam dievinātajam Īsenum.

- Tā kad šai 20. g. s. sākumā viņu un ideju mudžēkli veidojas ļauts un veido apārtni arī dzejnieks M. Īruraters. Īa arī arēji likās, ka zināmu laikā sprūdi viņš simpatizēja komūnistiem, taču savā ienšējā brētībā viņš arvien ir bijis nacionālists. Pat dzejoli "Ar kaujas saucieniem uz lūppām" un "Pagraba dzīvokli drūmā" ir autobiografiski rakstārajā noņomē, kā saka Īris (xxi l.p.).

To, protams, par teikt tikai šai laikā perspektīvā un papīstot Īruratera vēlākos darbus un cīnas. Tai laikā nevienš to tik snaid-ri nevarēja noteikt, un Īruraters tika turēts

par krasu komunistu. Anuraters dzērojā: 1905. g.
 "Nāc, rīts!"

An smaragda zaļiem stariem, ist saprotā
 Apģērbi debess malas dzīves aptaustus un
 Nauts nielā tītas,
 Alvele gaismas loku
 Un šauji saules bultas,
 Karstas, degošas bultas
 Gurniņo, glēvo cilvēku sirdis!"

(Dzēj. "Nāc rīts" - krāj. Izaiģņu nauts-k. 4. 1)
 Šādas rindas taču natus var tulkot sa-
 vā valodā. Kita toreiz gaidīja visi, kas ticē-
 ja, ka dzīvei jānūst labānai. Un šis revolū-
 cionārais jaunais dzīves gaidīšanas kodols
 tiesām bija kopējs patiesībā tū daļādajiem
 1905. g. revolūcijas cēljiem.

Kā revolūcionāram Anurateram priekākas
 vairākas reizes iet cietumā. Pats viņš "Dienu
 atspīdumos" saka, ka pavisam 22 mēnešus
 pavadījis cietumā. Tad 1907. g. viņu iznīta
 uz Piskavas gubernu. No turienes - bēģana uz
 Somiju, tad Norvēģiju un - jaunu iespaidu un
 cietumju joms rakstnieka dzīvē.

1907. g. Anuraters nonān Somijā, no tu-
 rienes draugu pierunāts bēģ uz Norvēģiju
 un tā izglābjas, kamēr viņa septiņus cīnas
 biedrus, kā liecina pats Anuraters "Dienu
 atspīdumos" (Atg. ū 177.), aprīetina un noben-
 dē. Jo arī Somijas robežas nebija pretieka-
 mi stipras, lai aizsargātu būvības karotā-
 jus.

Šie haursmajnie gadi atstāj dziļas
 pēdas rakstniekā. Šai laikā parādās viņa

trīs dzejolu grāmatas - Lvaigjņu nauts 1905. g.,
Lūmelos 1906. g. un Bez svētkas 1907. g. Patētis-
nie, daudzvārdu dzejoli mums kļūst paprota-
mi, ja iedomājamies autora dzīves apstākļus un
noskaņojumu. Šai laikā arī iznāc grāmata pri-
mais episkais darbs „Līvēns”. Maunela trauksmī-
gumā rakstītas šādas patētiņas rindas: „Tu ti-
kai dzīvo, dzīvo, nā tev gribas, un neticies pais-
tīties... Ej, nemi šo plašumu un daļumu, viss
pieder tev, un nevienam nav tiesības tev no liegt.
Pacel galvu augstāk par vaigžņiem un lūko
dzīlāk par bezdibieniem.” - Gulbija izd. x. n. II - 137. lpp.

1906. g. parādās žurnāls „Pret sauli”, kur Anu-
raters ir redaktors. Te krus iespiež arī savus idejiskos
rakstus. Šai laikā Anuraters raksta pat nele-
gālajā komunistu žurnālā „Mūs priekšu”. Šapro-
tot laiku, varam izprast arī no Anuratera dar-
biem šo laika sabalgotu dvēseli.

Glūži pamatoti Anurateram daudzas darbes
ir jāpārmet daudzvārdu, pārāk augsti nāpjošs
patēss, skalsms, bet vēsturiskā vide to visu at-
taisno. Ja varam no pārmet dzejniekam mān-
slas absolūta kritērija priekšā, tad dzīvā Anu-
ratera priekšā pārmetumu nav. „Tā un ne
cītādi es vareji rakstīt. Nemiet, ja jums notā
kas der, bet nā vēstures skala balss es mūžam
paliksiņš.” līvens, mūnā dzejnieks sanarā ar
1905. g. laikiem.

Beidzot ir samiegtā Kristiānija (Oslo), un
beidzot dzimtenes cīņu atmosfāira tie tā-
la, nā dzejnieks var nodoties mierīgākām
domām.

Vispirms te jāizteik iepazīšanās ar jēmel-

mēnu dzīvi, cik tas neapskaužami lēdīgājos apstākļos iespējams. Anuraters iemācās norvēģu valodu, lai varētu Gbsena, Glausma darbus baudīt oriģinālā. Te dzimst interese par mierīgākām problēmām. Un pati svaistākā problēma, arī no laikam domas būs iesaistītas, ir tālā tēvu zeme. Nav vairs jādoma par to kā par cīņu lauku, bet kā par svaisto vasaru zemi, kurai sveicienus sūtīdams uzvarsta savu "Kalpa zēna vasaru". Dīnu atspīdumos (Atz. ū 180. Gp.): "... es savādā pusreibuma stāvoklī pavārstiju piecās, sešās dienās Kalpa zēna vasaru."

Skandināvijā autors heidzot atrod pats sevi, un šai laimā uzraustītie darbi liecina par tādu Anurateru, kādu mēs viņu visā viņa darbības kopumā pazīstam. Te rodas viņa sešdevs - Kalpa zēna vasara, te rodas īstais snats uz dzimteni. Lai cik augstu vai tālu sniegtos viņa sapni nespāreibvērisno centieni virzīnā, to mūžam nepārvaujamā un mīlā saite būs latvisnoms.

Protams, Anuraters jau pēc dabas bijā ar dziļu nacionālo izjūtu, bet arī pārdzīvotāji un tālais svešums viņam lina straujān atgriezties pa savu īsto ceļu. Kā autors pats liecina, Skandināvijā pavārstīta lielā daļa no dzejoliem krājuma Alstras (izn. 1909.). Šie dzejoli ir apvalstīti, te dau dzīvai mierīga linisma kā iepriekšējās. Gaumentīgo cīņu laiks, līnas, nu ir pāri. Cīņas mēl būs, bet tās būs viņa cīņas, viņa, kas svaidri zina, ko viņš grib un kam nekad vairs nebūs pa ceļam ar komunistiem.

J. Annens, rakstot par Annurateru savarā ar viņa rakstnieka darbības 25 gadu atceri 1920. g. Baltijas vēstneša 155. nr. sava: „Tomēr šis [1905. g. laiks] laukmets izrādījās pie Annuratera tikai „Sturm und Drang“ periods, skaidrās dzejnieka dvēseles neatturošs protests pret dzīves ne taisnībām.”

1908. g. dzejnieks atkal var atgriezties mājās. Tomēr netu dabūt viņš nekur nevar un tā atbrauc uz laukiem, kur dzīvo savas laulātās draudzenes mājās Seces pag. „Briņņikos”. Te nu sākas ne visai garš, bet literāri ļoti nozīmīgs rakstnieka dzīves posms. Pats autobiogrāfijā viņš min, ka šai laikā parakstīti dzejoļu krājumi „Sirds varā”, „Pa daļai „Dienu prieks”, lugas „Lāča bērni”, „Kurzemē”, „Kaupis”, „Kēmina meita”, stāsts „Deģa sala” u. c. „Ainutāja atpūta” ir šie darbi. L. Maurina Latv. lit. vēst. v, 96. lpp.: „Šis ir Annuratera visproduktīvākais laukmets, viņa talants pamiedz savu pilnbriedumu.”

Bet tad 1912. g. ilgās dzejniekam atkal nedod mieru. Šā gada rudenī viņš dodas uz Vānareinopi, meilgu laiku pavadot Parīzē. Ja arī šis laiks nebija garš, tad ārkārtīgi nozīmīgs tas Annurateram. Tā iespaidu redzam vai visos viņa darbos, kas parakstīti pēc šā laika. Tais tagad skaidri runā Eiropas apvēršni, pēc kuriem iepriekšējās darbos jūtām tikai ilgās. Pats autors „Dienu atspīdumos” (Atz. II, 182) saka: „Man vēl vienmēr liekas, ka Parīzē būtu daļa no manas garīgās dzimtenes. Sorbonnā es citīgi apmentēju lekcijas par franču literatūru, kas man deva pilnīgi jau-

mas atzinās." Pēc šīs ekskursijas Akuraters var
 rakstīt savu romānu Pēteris Danga, jo tāds nu
 viņš jūts ir klūvis.

Tā nu svarīgākie momenti Akuratera rakst-
 mēna personībā ir ziedojušies. Viņš ir gau-
 dzis par apzinīgu latvieti un Eiropas kultū-
 ras cilvēku. Un varētu turpināties mierīga
 darba joms, nākt jauni literatūras darbi,
 kur rakstnieka kādreizējās alnās pēc Vakarēio-
 pas kultūras ir pārvērstas par diezgan pil-
 nozīgu šīs kultūras pazīšanu.

Bet nav daudz laika tam, jo duru pie-
 sā ir pasaules karš. Gluži dabīgi, ka kara
 apstākļos nav laika domāt par rakstniecību
 tik daudz, kā tas iespējams miera dzīvē. No
 1914. - 1920. g. Akurateram arī neiznāc neviena
 grāmata. Dzīviens ir atkal līdz ar citiem ie-
 mests jaunās cīņās un gūnīs. Šais cīņās viņš
 kāpat kā 1905. g. laikā metas ar pilnu kruti.
 Bet līdz strēlnieku gaitās un - galvenais - beidzot
 var pašam romānam veidot par īstenību sava
 mūža vislielāko sapni - Latvijas būvvalsti. Visa
 Akuratera enerģija izplūst cīņās un nacio-
 nāli publicistiskā rakstu sacerēšanā. Daļ-
 literatūra paliek otrā vietā, kad ir jārausta
 nysankums "Misiem latviešiem" - 1917. g. Valnā
 labrakstā Laika vēstis. Visai tuvs draugs
 un cīņu biedrs Akurateram te ir Skalbe,
 kā jau bijis arī pirmo cīņu un trimdas
 laikā.

Un kad nu beidzot cīņu laiks ir aiz-
 muguras, izcīnīta Latvija, labāko latviešu sapnis
 piepildījies, tad atkal var nākt mierīgāms

rakstnieka darba posms. Mū ar 1920. g. sām parādīties tās Akuratera grāmatas, kas raksturo viņa pēdējā laika darbiem. Dājs kas ir uzrakstīts par kara laiku. Tas tiek izdots, papildināts, cits no jauna sarakstīts. Tagad jūtami dominē nospārdnieciskā līnija, bet arī patriotiskās dzejas novirziena parādās galvenie darbi. 20. gados iznāca stāsti "Klusums un gaisma", "Zviesu cilts" u.c.; dzejoli - "Kojains mežs", "Latvijas balādes" un citi darbi. Latvijas laika vēl parādās daļas Akuratera grāmatas. No dzejoliem te svarīgi pieminēt 1932. g. iznākušo grāmatu "Beatrasta", 1925. g. "Ēlģiski momenti", 1938. g. "Dzejas un balādes". Ne tematiski, ne formāli, salīdzinot ar iepriekšējiem darbiem, te spļūgtu jaunumu nav.

Ļoti par nātra darba sarakstīšanas laiku runā P. Ērmanis savā jau pieminētajā rakstā Akuratera nospoto rakstu ievadā. Akuratera cīņas ļoti aplūņojis Ērmanis to pašu nospoto rakstu IV sējumā. Tikai vārdu "nacionālsociālists" Ērmanis lieto drusku pārprotamā nozīmē, jo ka Akuraters ir tāds nacionālsociālists, kā to tagad izprotam, Ērmanis diez vai būš domājis.

Tā nu turpinās mierīga darba posms Akuratera dzīvē, jo lielās cīņas izīnītas. Iti Latvijas valsts laika dzejnieks nenododas tikai savam dzejnieka aicinājumam. Viņš nevar dzīvot bez darbošanās līdzī pabiedriski nacionālos darbos.

Tāpat kā blakus viņa dzejdarbiem parādās viņa raksti par mānslas teorētiskiem un citiem jautājumiem un citi publicistiski

darbi, tā arī viņš nespejis būt tikai dzejnieks, bet uz-
 ņemas dažādus pienākumus jaunajā Latvijā. Šķaidis,
 kas darot viņu, ir šāds novārtā. Pats dzejnieks
 raksta "Dienas atspīdumus" (Atz. II, 185): "Atminoties
 raustniecības gaitas, es atminos vislabākos brīžus no
 manas dzīves. Un tagad man liekas, ka vi-
 sa dzīve pastāv no divām nevienādām un stip-
 ri šķirtām daļām. Raustniecības laiks ir pilns
 labu atmiņu, strauj, laimīgs, kamēr ir dienas
 darbi ar savu praktisko smagumu lieki, neva-
 jadzīgi un nomocīti."

Var vēl pieņemt, ka citi darbi, arī tie,
 kas likās lieli un jauni (sakarā ar Latvijas
 rīcēšanu, izpēšanu un modifēšanu) to-
 mēr raustniecības darbam bija nāvēkli. Tie
 lieli un rēli mums rāda Akurateru kā
 personību, bet rāda arī to, kāpēc viņa lite-
 rāros sacerējums ir viens otrs negludums
 un pasterģta rība.

Mira dzejnieks 1937. gadā.

II. Jāņa Akuratera lirika.

Arturs Bērziņš, sakarā ar Akuratera nāvi
 1937. g. Gaunāro žurnā 165. nr. savā rakstā "Jānis
 Akuraters - tautai, valstij, mākslai" leģu daļā
 saka, ka Akuraters esot visu mūžu cīnījies par
 tautu, cilvēku, valsti un mākslu. Kā jau
 biografiskajā ziņojumā centos parādīt, Aku-
 raters tiešām cīnījies, un izdevi-
 gu cīņas apstākļu viņa mūža gājuma ne-
 bija mazums. Cīņotāja nostāja izpaūžas

gan darbos, gan vārdos, un šoreiz ar vārdiem
 lai ir domāti viņa raksti. Jo sevišķi cini-
 tājs Anuraters ir savos ne dzejas darbos, bet
 sabiedriski politiska un zinātniska satura rak-
 stos, kuri viņam esot vaināni par tūkstoti,
 kā aplēsis kāds rakstītājs, kas uzrakstījis pre-
 minas rakstu par Anurateru Privajā žurnālā
 1937. g. 164. nr. Šāda satura rakstos Anura-
 ters tiešā veidā aicina uz cīņu. Dailiterā-
 tūras darbos viņa doma ielīta mākslas
 telos. Tur dzejnieks ar visu izteiksmes spē-
 ku, cik jau nu tā kuro neiz bijis, cūsas
 būt cīnītājs par izvaidzītājam vērtībām un
 to mentētājs. Tas priekšī Anuratera darbiem
 īpatnēji trausmāinu raksturu un ir jā-
 nem nēra kā zinīgi Anurateriska pa-
 nādība.

Lirinā, kur parasti autors pisatklātā-
 ni parāda savu subjektīvo nostāju pret li-
 tām, arī Anurateram redzam viņa gara
 centienus pietiekami skaideri.

1. Lirikas pārums.

Mūsu lirikas pasautē
 Anuraters ienān 1895. g. Lirikas un drāmas
 pasautē dažus gadus vēlān. 1895. g. Austru-
 ma 1. nr. ir dzejolis "Liemā" (45. lpp.), dzejnieka
 vārds Pelluss. Kā pats autors raksta "Die-
 nu atspīdumus", tad šis Pelluss ir Jāna
 Anuratera pseudonims (Atz. II, 169). Ar šo tad
 nu viņš iestājas latviešu dzejnieku rindās.
 Vēlān "tai pašā Austrumā" ir daži citi
 no J. Anuratera pašiem pirmajiem dzejolišiem.

Yarunē dzejnieki bieži mēdz debitēt ar dabas dzejoļiem. Dabas dzejoļis ir arī Anuratera pirmais, kā jau pats vispirmais "Liema" rāda. Pirmais pants no šā dzejoļa:

"Daba nobālusī onauj' pie nāves krūtīm,
 Klusums laukos, ciemos nolaidies;
 Snaistie vaivās smaidi līdž ar mās'nām puķēm
 Luduši, kā laime zūd no sirds."

Pirmās rindas tirs dabas tēlojums, bet jau pēdējā rindā par cilvēku. Līdž ar to tā ne tikai padara dzejoļi interesantāku, bet arī izpē Anuratera raksturīgu īpatnību - daba viņam ir tikai fons vai arēna, kur telot dvēseles notikums. Tai var veldzēties, bet tā ir pasau- le par sevi, ar ko nekad nevar saplūst.

Pēdējais dzejoļa pants:

"Sirds, kānu pūsti tu tik drūmi, klusi?
 Vai tev būnišķīgās pagātnes tū jēl?
 Snač' uz priekšu, cerības kur rēli lido,
 Vai no pēdona tū nespīd stars?"

Nevērojot psiholoģisko formu, te jau pūsnē- apjauستا nākotnes lielā tieksme - pēc rita, pēc pēdona, un ne jau dabā vien. T. Leiferts par šo dzejoļi savā literatūras vēsturē 417. lpp.:
 "Tā ir parastā jēmas aina ar lauku klusu- ni, vasaras aiziešanu. Tomēr savāds nemiers nomānāms arī te."

Tāpat viens otrs jēnīgs vilciens izmanāms arī citos Anuratera pirmajos dzejoļos. Austu- ma 298. lpp. dzejoļis "Pēc gadiem" - te dzejnieks iedomājas sevi vecu. Tas liekas skumji. Tā rindis noheidž dzejoļi:

"Fad' atmiņēs laimības brīžus

Iz būmišnās pagātnes

Mu dziedini atminās sirdi,

Lai pūst tā priekš jaunības."

Tā nav tikai jaunība, kas tā liek rakstīt, bet būtiska rakstnieka īpašība - vēlēt, kas būtu mūžīgi jaunam savā garā. Ka šī vēlētānās pastāvēja līdz mūžam galam, liecina viņa visi darbi. Par to runā arī G. Quins 1937. g. Daugavas 751. lpp. rakstā "Miris sirds un Latvijas dzejnieks": "... pēc viņš [Ankraters] netika miris, pēc viņu grūti iedomāties.

- Ar šiem nedaudzajiem piemēriem no pašiem pirmajiem Ankratera liriskajiem darbiem lai ir rādīts, ka Ankraters nāvē jau ar savu seju, kas turpmāk veidosies, bet histiski neizmainīsies.

2. Liriskas motīvi.

No biografijas saprotams, ka Ankraters dzīvi piedalījies sabiedriskajā dzīvē, taču visai ziņīgs arī runājet par viņu, vientuļības moments. Tā arī viņa liriskas saturā varam atšķirt šīs divas grupas - sabiedrisko un individuālos motīvus.

A. Sabiedriski nacionālie motīvi.

a) Brīvības ilgas.

Tā nopietnā par Ankrateru kā liriski var runāt, sākot ar viņa pirmo dzejību grāmatu "Lvaigzņu naktis" (izn. 1905. g.). Šis dzejnieks jau paspējis izaugt un ieskatīt ceļu, kas ejams. Pirmā

nodala grāmata - M^z rītiem, Pirmais dzejolis - "Lvaigzne." Šo divu vārdu jau pētījis, lai sa-
 prastu Anuratera ilgas. Lvaigzne ir paša dzej-
 nieka sirds. Rītiem vārdiem - dzejnieka sirds
 quib hūt nā vaigzne, kas alust svaistuma,
 snaidrības un būvības. Bet pasautē šo labo
 lietu nav, tādēļ ir jāsauc rīts, kas tās atne-
 sīs. Dzejolis "Nāc, rīts!" Te Anuraters līdzīgs
 Rainim. Recenzijā par šo dzejolu krājumu
 kāds W. Dienas Lapā 1905. g. 219. nr. arī salī-
 dzina Anurateru ar dzejnieku R. (laikam taču
 Raini - š. g.) un saka, ka Anurateram nesot
 aso pātagas sītienu kā dzejniekam R. "Nūs,
 runā klusim, mierīgiem simboliem, tēnā garā
 jūsmas izteikdams un veģlinām sirds stīgas
 aptindams."

Ja nu tiešām taisnība ir, ka Anuraters
 tik asiem vārdiem nerunā kā Rainis šā lai-
 ka dzejolu vienā daļā, tad veģlinām gan arī
 nūs sirdi neskar. Lēno garu Anuratera dar-
 bos būs grūti sāmenlēt, īpaši te sākumā. Vi-
 na nemiers tikai dzīlāk ieslēpts dzejas vā-
 dīs.

Pareizi te rakstītājs Anurateru nosauce par
 kāpeju pret kalnu, runājot savarā ar prozas
 dzejoli "Pret kalnu" - k. 7. 1, 10. lp. Vai te kas
 aizņemts no Raina "Kalnā kāpeja", nav tik
 svarīgi. Ir Anurateram un visam laikam
 šī raksturīgā tendence. Te runā 1905. g. laik-
 metiski "jaunās strāvas" un citu jauno strāvu
 centieni, individualitātes augšanas centieni.
 Bez tam snaidri izmanāms virziens, kam pie-
 slējis Anuraters. Tas ir romantisms, te patie-

nbā jau jaunromantisms. - Tā - pret nītu, pret
kalnu, pa vaigjnu celu - tie ir simboli, kas
ievada Akuratera dzejā. Bet kaut arī tie izteik-
ti tūri romantiska nispārinājuma veidā, tomēr
šo centieme radītais ir laimēts. Tā ir laimēta
tiekšme pēc būvības, ko Akuraters savos darbos
savā īpatnējā uztvērumā cenšas pateikt.

Dzejēti "Draugam" (k. v. 1, 19.) - taisni acenti-
ta būvība, kas jāsamiedz. "Kela" (20.) - pārdzī-
vots dzejolis, paug to pašu domu. Tāda arī
"Dzīvības dziesma" - 15. ep. Tācū te pūnīgais Aku-
ratera dzejas trūkums - daudzvārdība. Dzejolis
par garu. Tur ir daudz ugunīgu vārdu,
bet ir ugunīgā režim var būt par daudz.
Snotams, vēsturiski ne darbi var nādit to,
cin daudz jūtis pats autors, cin drūms bijis
laiks, kādas ilgās pēc būvības un laimī-
gākas dzīves. Šo motīvu jau tūlin 1905. g.
pēc Akuratera dzejoļu krājuma iznāšanas
mūnes, arī laimē hēdri. Tā jau minētais
Dānas Lapas recenzents. Viena rārstā pēdējais
teikums: "... kas zin - cin jauni pret kalnu iet,
kam Akuratera dzeja nevar būt vāvaldzga".

Nākošais Akuratera dzejoļu krājums
iznāk 1906. g. un saucas "Liemēlos". Pa atce-
namies motīvumus un apstākļus šai laimē,
kad saprotama kļūst šo dzejoļu daļmārt
pesimistiskā ievīze, asā noslēgšanās no tādas
dzīves, kas pašlaim valda, bet ne nispār
dzīves nolēgšana. Te tālām skan lielo gai-
du motīvs, ir jāsaagaida jaunais nīts.
Šis ilgās te skan skēmjān, bet nav spēna
zinā mazākas. Dzejola "Moms vanags"

(k. r. 1, 102. lpp.) pēdējais pants:

"Sudraba kalnā nīsaugstānā nolaižas
 Mans vanags - svešas tam melnās ielejas;
 Mans vanags kad celsies un saule preti svies,
 Tad dzels un armens drupās pašnēsiēs!"

Tāpat šai krājumā ir viena papstamais
 dzejelis "Saubu nanti" (103. - 106. lpp.), kur dzejnieks
 iņšana, ka daudzi sūmju vīri māc, daudzi rūg-
 tuma, daudzi saubu. Tācu viņš pīsauc spēna
 garu, kam jānāc un par jaunu jāpatīdīt
 grūto kalna celu. Dzejnieks skaistās vīndās i-
 saka šo savu cerību un ilgas pīe jaunās dzī-
 ves:

"Teic, ka es atkal reizi klīšu tāds,
 Kā agrā vītā,
 Vissaltā klīnts kad nojēm bijā vītā,
 Ar sudrabgaismu kalngals augstais stāts,
 Un augšā klīt man mūžam nerims
 Un svētku dienu atkal paudis pīans,
 Un mirdzēs jūra,
 No nēja brīdis balta jēda burā,
 Par dienvidzemi stāstīs jēdentsvāns,
 Un mastā nous līs atkal jeltots mans."

(k. r. 1, 105.).

Tai pašā vīrģinā iet šā krājuma dze-
 jeli: "Kad es no pīrvīm" (108.), "Pār klājumiem
 nauģos (110.) un vēl citi Līemelu pīrvījā da-
 lā, kam vīrsarasts "Aizslēgtā nama". Pēdē-
 jais var simbolizēt cietumu, kur Akuraters
 šai laikā noklīst, un arī vīspār ārējos ap-
 stāklus. No aizslēgtā nama pa vīnu celu
 iet domas - pīeti gaisām nāvanām dienām.
 1907. g. iņnāc Akuratera trešais dzejelis

krājums - Bez svētkas. Kā zinām, nu jau 1905. g. rīnu nētras pāri, ārēji iēgts nav tikpat kā nētras, bet gaudēts gan. Cēmtāji pārcietusi dažādas morības un grūtumus. Tā arī Skuraters. Te vēl nāx nēlāt moments, ka lielo daļu šā krājuma dzejelu dzejnieks savanstijis cietumā. Tāpēc arī šais dzejoles mānīgā nēta bazūne it kā apklususi. Te dominē statiskāki apceres motīvi, dzejnieks vērsas uz sevi, audzina savu garu nānotnes cēnām, kas gaidīs atnēl dedzīga nānotāja.

Savas Skandināvijā gūtās izjūtas dzejnieks izteicis dzejolēs, kas sakopēti krājumā "Astras" - izn. 1909. g. Tur nu atnēl pūs plašuma nēji, atnēl nānotnes ilgās nāuj uz pmiēšu. Tūra, laivas, gūlbis - parastie Skuratera ilgu simboli. Piemēram dzejeli: "Rēta ausmā" (k. 4. 1, 221. ep.), "Rēdiena" (225.), "Starp praigzēm" (259.) u. c. Nesasmēgtā būvība, par no te runā, nēda sāpes. Arē tie dzejeli, kas nēvāda gaisū tiēšanos uz pmiēšu, bet pāuj pat izmisumu, ir nētiēši būvības ilgu pāudēji. Tāds, piem., ir dzejelis "Būvība" (269.), "Pirats" (267.) - arī tas gūlbis tālus, sēšus rēlus braunt, bet nu laiva sanēsta. Tāpat dzejelis "Atgriešanās" un daudzi citi.

Sānēt ar 1914. g. Skurateru no jauna aiznāuj dēves notikumi pmiē no dzejnieka darba. Vēnā dzejnieka ilgās pārvērtēšās par visas tautas ilgām, ilgām, nām mērnis neatnāvība. Bet šis ilgās ir tādas, kas nēar pmiēpilditēis. Arē neatnāvīga valsts ir kas galēgs, un nēad tas sasmēgts, tad arī ilgām pēē tā dabīgi jābēdžas. Lānēt Skuratera pmiēmos lēis-

mainos dzejēlus, kurus pilda gaidas un lūgšanas
 Jēc rīta, gluži pamatoti vedas domāt, ka šis mē-
 lris tad, kad lris samieģts tie daudz, cik bija
 kaut vai 20. gadu sākumā un vēlāk. Tā tas
 tiešām arī ir. Un šai laikā mēna Akuratera
 ilgā daļa ir piepildīta. Tās ir tiri sabiedrisko ap-
 stākļu vadītās. Bet palien otra daļa, kas neheig-
 nis nenad, - Akuratera romantiskā ilgās. Pro-
 toms, tās saskatāmas arī šais posmos, kur nu-
 nāji par trausanos uz priekšu tiri sabiedrisku
 motīvu dēļ. Šās divas lietas jau nav šķira-
 mas. Ja nu šai nodalā tomēr varān izel-
 ta sabiedriskā juse, tad kas tāpēc, ka tā
 bija pārsvarā.

b. Nostāja pret socialistiskajām idejām.

Par Akuratera attieksmi pret sociālisma
 idejām ir tāpat jārunā mēna dzejnieka dar-
 bības sākumā posmā. Tas īpaši jāskaidro, jā-
 jēti uz liriku. Savos episkajās darbos Aku-
 raters arī vēlāk skar socialistisko ideju jūā-
 kumu - kommunistisko iekārtu, lielnieku lai-
 kus, gan, protams, nostādamies pret visu to
 negatīvi, taču liriskā 20. gadu darbos vairs
 šis ietemes nav. Lirika ir subjektīvo jūtu pau-
 deja, tā varān runā par dvēselei tuvo mēnā
 tālo.

Par Akuratera sabiedriskajiem uzskatiem ru-
 nā Arnis jau pieminētajā varstā. Je autors
 krasi noraida domas, ka Akuraters varētu
 tikt uzlūxots kā socialistis vai „jaunās strā-
 vas” domu biedrs savā 1905. g. laikā. Visai dau-

dzim piemēriem no Akuratera un citu viņa domu un rīnu biedru raudiem (piem., jau minētā M. Valtera) šīs diezgan neapšaubāmi pierāda, ka Akuraters ir nacionālists jau no paša sākuma. Negribu te apšaubīt Akuratera laika biedra apgalvojumus. Teoretiski nav grūti izprast, ka Akuraters bija nacionāli noskaņots. Bet praktiskā un jūtīmu jūlnā dzīve ap 1905. g. rima pati savu valodu. Ja arī dziļi Akuraters atsvabinājās no socialistu ideoloģijas, tad nelielu brīdi viņš laikam tās marā lūs bijis gan, un šī ideoloģija jēdas pametusi arī viņa liriskā. Tie ir viņa dzejoli par sociālo netaisnību, par apspriestību. „Gaidet” (k. 4. 1, 54). Daži pants no tā:

„Pagraba dzīvontē drūmā

Dienas mums atnān un iet,

Sienas mitras mums aizsedz

Ares-tur pasaule jied.

Aprūnt mums lido šē nāve,

Salti dves lēsmainais bads-

Ah, kam tu pagūst jau sāci,

Drūmi kam lūko tev snats?”

Bet tālāk vairs nav socialistisko vienlīdzības sludinājumu, bet viena otra tēri romantiska rinda. — Krājumā Lielmelos ir dzejolis „Akmens namā” (k. 4. 1, 107):

„Akmens namā

Tūkstosi gari gaida.

No vaigzņiem tiem vainagi ņti,

Sirdis tiem jūlnas naida.

Rinda - no vaigzņiem tiem vainagi ņti - atkal vairs isti neiederas marbajos socialistu centienos.

Protams, dzeļos, kas sanopoti krājumos, nav daudz socialistisko un "jaunās šāvas" ieskaņu. Gr zināms skaits dziesmu un dzeļu, kas taisni šā rakstura dēļ, krājumos nav ielikti, bet Anurateru kā dzejnieku tāpat raksturo. Gr mums 1940. g. bija jādzed "Ar naujas pauciemem uz lūpām", kas 1905. g. laikā, tāpat 1917. g. bija vēl populārāka. Tāpat jāatzīmē Anuratera aktīvā darbība kreisajā žurnāliskajā "Mā puišu." Cīn daudz te mēlētā tikai revolucionārisma, tā tad vispārējās cīnas par brīvību, cīn daudz šai laikā Anuraters iesēji atpūis socialistiskās idejas, lai paliek neizsēnīts. Nesoliedzama tikai viņa darbošanās to aplonā. Tālān lūinas krājumos šīs idejas vairs neparādās, tā ka īslaiēgs raksturs un nozīme Anuratera dzīnē tām tomēr lūs bijis.

c. Tēvu zeme un nacionālisms.

L. Mānina, rakstot par Anurateru Latviesū lit. vēsturē V d., 97. lpp., saka: "Politiskā dzīve arvien aizrānusi Anurateru, arvien viņš bijis pārliecināts, ka cīna par valsti ir arī cīna par nacionālu mākslu, bet cīnas viņš mēlēja vairān mēnā pašus sasniegumus."

Tas ir tūsa, ka Anuraters pieder Latvijas valsts visdēdzīgākajiem iēcētājēim. Cīna par to izaug no mīlestības Mā savu tēvu zemi. Šī mīlestība jo spilgti vērojama arī viņa literārajos darbos, īpaši tais, kas parakstīti ap pasaules kara sākumu, kara laikā un Latvijas patstāvības gados. Skaidri šī mīlestība izpausta viņa epikas darbos, tā abos ro-

mānes, bet netrūkst arī liriskā tās skaistu apliecinājumu.

Kaut gan jau pirms 1905. g. Anuraters dibina Latviesu sociāldemokrātu savienību, kas mēģināja par internacionāliem mērķiem, bet par pašu izvēlas nacionālo ceļu, tomēr viņa liriskā šo droši nacionālo nostāju šā laikā diezgu vājinājumus nevar samentēt. Viņa kaislie saucieni pēc brīvības un neapmierinātība ar pastāvošo dzīves ierādi gan, kā jau minēts, būtu ļaunas iedomātes arī viņa ilgās pēc nacionālas brīvības, taču nav neviena diezgu liša Lvaigzņu nakti, Lielos, Bez svētnīcas un pat Astrās, kur taisni vārdā saucis būtu Latvismums. Tie tomēr diezgu liši būs vairān nodevis plašākajām brīvības idejām un domājis vairān par brīvību vispār nekā par latviešu brīvību. Nedrīkst gan aizmirst, ka skaļos simbolus par gaismu, sauli, jaunu dienu u. tml. par tomēr nīšadi tulkoj. Vajātāis un cietumnieks pārān skaļiem vārdiem runāt nīš laikam nedrīkstēja.

Bet tad nu vēlān, kad nīš 1905. g. cīņāji jau varēja un gribēja parādīt savu aiztāpamo ideālu, Anuraters izvērsās kā stingrs nacionālists, blāms Škalbem un citiem. Pēc 1908. g., kad Anurateram daļus gadus ir iespējams pierēsties tikai raustniecībai, nodas arī viņa pirmie darbi ar tīri latvisku tendenci.

Kā tad Anuraters izpauļ savu nacionālistu liriskajos darbos? Anuraters ir lielo ideju cilvēks, tādēļ viņa darbos maz paurā lokālpatriotisma. - Pirmajos vārdinos,

izņemot pāris dzejoliņus ("Dzintenes ciemā" - k. v. 37, "Maģas" - 142.), vairāk arī nav atskanu par dzimto zemi un vietu.

Citas skomas jau krājums "Sirds varā" (dzejoli no 1909.-1911. g.), "Sauls valgoš" (te starp dažiem nēlānājiem un agrānājiem dzejoliem arī šā laika darbi). Arī šā priekšnāra laika epikas un drāmas darbos ("Kalpa zēna vasara", "Kaups", "Lāča bērni", "Notikumi Liebišos" u.c.) Skuraters pievēršas tautas senatnei, tautas tradīcijām, tautas dzīvei. No dzejoļu krājumiem nēl arī "Dienu priekā" ir šā posma dzejoli. Interese par tautas tradīcijām, senatni un pievēršanās dzimtenei tad arī nāda Skuratera latvisko poeziju.

No krājuma "Sirds varā" šai sarakstā var minēt dzejoļus: "Klusā sēta" (k. v. iv, 15.), "Vasarā" (22.), no "Sauls valgoš" garo dzejoļiem ar to pašu virsrakstu (k. v. iv, 250.), kur laudz nādniecības ar Kalpa zēna vasaras nosaukām dzimtenes dabas tēlojumu zinā.

Bet visur te jaukas nēlāt arī romantiski motīvi, kas ir tāli latviešu tautas dziesmu un pasānu garām. Tautas dziesmu pantmērs un tematika liecina par pievēršanos tautas tradīcijām (dzejolis "Mīlā Laima" - k. v. iv, 14.), bet dzejnēna ilgu pilnā meklētāja balss sauc pēc neatrodamās Laimas tāpat kā dzejoļu krājumā "Neatrastā" pēc neatrastās princeses, un latviešu Laima nēlā sapnos krietni pārveidojusies. Tāpat tas arī jau minētājos "Sauls valgoš" un citos dzejoļos, kur dzimtene, tās daba un mēlestība ir

dzimteni savijas ar citām saņemtajām sirds tie-
smēm. No krājuma "Dienu prieks" var te mi-
nēt dzejoļus: "Launos" (25. lpp.), "Ezeri" (70.), "Lauku
klusumā" (78.), veltījums Alfredam Kalninam -
"Skanošā birzi" (93.), "Lilais valns" (147.) u. c.

Jaunas skaņas ielīst Skuratera noklēt
kaisni nacionālo jūtu zinā, sākot ar pasaules
kara laiku, īpaši tā beigu daļā, ap Latvijas
valsts rašanās laiku un pēc tā. Dzejniekam
nemat liek īpaši vēsturiskie notikumi, kurus viņš
arī tie dedzīgi darbojas līdzī, kā jau līoga-
fijā aizpācīts. Lielie nacionālisma upplūdi, kas
sākās Latvijā ar 1914. g., neatstāj matā arī Sku-
rateru. "Dienu priekā" ir dzejojumi: "Strēlnieki",
"Kaujas radons", "Atri mirusie", "Vēlu balāde",
"Sapņu mugis" - arī Latvijai ir savs spārno-
tais mugis, nākušās būnības ilgū spārnots.
Tad nu vēl viss krājums "Latvijas balādes."

Kā pati visraņots māda, tad sakarā ar šo
krājumu un tepat augstāk minētajiem dze-
jojumiem ("Vēlu balāde" u. c.) vairs nevārietu ku-
rāt par liriku, bet tie jāmin, aplūkojot Sku-
ratera episkos sacerējumus. Tācu pareizān
lūs prievēnoties P. Ērmanā domām, kas sava
jau minētā raksta xxvii lpp. saka, ka Lat-
vijas balādes tēri balādiskā elementa esot mež.
Tātāt: "Tās ir himnas Latvijai un viņas va-
ronu slavai, himnas, kurās Skuraters tuvu
pēgājis savam dievinātajam tautas atmodas
dzejniekam Auseklim." Šais darbos ir pārsva-
nā lirisms, un quibētos teikt, ka Skurate-
ra darbos vispār valda lirisms, kas iz-
skaidrojams ar viņa individuālismu un

romantisko nostāju. Episka spēka izvairānā balāde "Līvzemes vilki". Citur spērmāe lirisks ispārinājums, kam trūkst atsevišķa gadījuma atēlojuma dzīvuma.

Ākuruators ir apvienotās Latvijas dzejnieks, valsts idejas pārdējs, viņa darbos drošu pamatu nod Huseņa sapni un visu jaunlatviešu sapni, kā jau parādā ar biogrāfiju aizrādīts. Tādēļ arī viņš apdzied lēz Līvzemes, kur dzimis, arī Vidzemi, Latgali (dzejoli ar tādiem virsrakstiem Diena priekā un Latvijas balādes). Ģstisaru seju Ākuruators parādā viņā no labākajiem pariem nacionāli ievirzītajiem dzejojumiem "Latvijas balāde" (Latv. bal. 10. lpp.). Te ir visa tauta kā apvienota rādīta savās līktenģaitās, sānet ar senatni priekš vācu renānsānas un beidzot ar Latvijas būvalsts nodibināšanu. Līdz ar šo balādi gribas saunt arī pašu Ākuruatoru un citus viņa laika un centienu biedrus par mūsu patstāvības laimeta karotāji un šo karu apdziedātāji. Šai balāde jō spilgti, bet arī citos nacionāli nosvanotajos darbos Ākuruators rāda to, kas mums bija priekš šā otra pasaules kara. Vēl jāpieņē, ka Ākuruatoru mēs nevaram īsti saunt vairs par miera dzīves tēlotāju, kāda tā bija mums patstāvības laimētā. Pats viņš sava ar Pētera Dangas muti "Ugunīgo dziedu" 127. lpp.: "Mēs esam cīnītāji paraudze." Arī viņa īstā lūība parādās cīnās, un tais viņš ir visu sevi ielieis. Kita paraudze lūs tā, kas vārdīs cītāda karstura vērtības, dzīvodama cīnītāji izkarotajā miera, kaut arī tikai šā miera

del, jau cirtāji karoja. Piemēram, Anuratera dzejelis „Miers” (Latv. bal. 45. lpp.). Arī šis miers mēlūs stāstīns, arī tur lūs ronas un uz priekšu iesāna, bet tās motīns tīnai gara dzīves plāmsnē.

Tā nacionālistu mostājā Anuraters ir liēkams tai pašā rindā, kur pagājušā gadu simtenā 60/70. gadu cirtāji un dzejnieki. Viņš ir viņu domu tālāk veidotājs un piepildītājs savā laikā.

B. Individuālie motīvi.

Tā tad-lai gan Anuraters sparīgi darbojies līdz sabiedriskajās lietās, pēc dabas viņš ir individuālists. Viņa uzskatus labi raksturo šis savs raksta XLVII lpp.: „Skaidrs, ka priekš M. Anuratera nacionālsociālistu [to, kas bija latviešu sociāldemokrātu savienībā - S. G.] cīņā par Latvijas patstāvību ir nēna cīņas par īpatnā attīstību un būvību daļa”. Kāds tad grib būt Anuratera ideālais indivīds? Diviem vārdiem tas raksturojams - lepms un būvs.

a. Lepmais un būvais vīntulis.

Anuratera romānā „Pēteris Danga”, kas iecerēts ap 1912./13. g. un rāda arī dzīvi Latvijā šai laikā, viscauri izskan doma, ka patērētā maz vēl starp latviešiem ir cilvēku, kas spēj apzinīgi domāt par savas dzīves veidošanu uz augšu, labākas nākotnes tiecējā. Vēl mazāk to bija laimētā, kad G.

Anuraters sāna darboties dzejā, un arī tad, kad jau parādījās viņa pirmie dzejoļu krājumi. Tāpēc, ņemot nelielo raustmēru un onteligentu pulciņu, nāts no gara frontes cīņtājiem jūtās pārāk viens un pamests pret lielo tautas masu. Bez tam - lieli gari jau mūžam ir nientuli. Arī Anuraters, pašā ap 1905. g., bieži jūtas viens. Krājumā "Laiģiņu nauts" (k. 1, 26. lp.) ir dzejolis prozā "Viens", kur dzejnieks izsaka, ka viņš savu nientulību izjūt kā smagu nastu. Tur skan ilgas pēc nāda, kas sapnastu viņu. Piemēram, rindas: "Viens skaidra skata, vienas lepvas domas un viena bērva cilvēka - pēc tā nliedz tad viss... Ap tevi mudž un kust cilvēku pulki, viņi piecājas, naud un bauda laimi - un viņiem prietix. Bet tev nevad neprietix, un tu nevari sapnast viņu priekus, un viņu asaras tev nava atbalss - tā ir nientulība. Viena tev iemīlas un apbur, tev in nūst tev, un tad tu esi viens." Vēl rindas no 44. lp., dzej. "Kā smanētu jvani":

"Bet nu tev diegān, jau diegān,
Mama nientulā valdu dziesma."

Visai pūnīgs šai savarā dzejolis "Tu viens" (59. lp.). Tur starp citu ir vārdi:

"Tu esi viens... In mūģis lepnums tāds,
Tas drauga nementē-

Je nu nān klāt istais nientula epitets - viņš ir lepmais nientulis. Viņam galu galā nevajag tāda cita, kas nav spēģis viņu sapnast. Kas sapnatis, tas pats viņu atradis. Šis lepmais nientulis vairs nav sabiedrisko ieternju audģināts. Tur jau unā pašā

zemgaliskā daba un arī subjektīvisma filozofija, kas minēto dzejolu raustīšanas laikā jau dziļi snārusi dzejnieku. Visām tuvu nāda Anuraters lietas ar papīstamajām rindām dzejola "Šaubu nauts" nostēgumā (Kraļ. "Liemelis" - k. 4. 1, 106):

"Kā pravietis stipris savā lepnumā,

"Lai dziļi sveicu

Un svētes vārdus nāvei acīs teicu:

Tev pēru, žalā pvaigzne austrumā!

Tev mirstu, dienvidjeme meklētā!"

Ja pēdējās rindas vairān liecina par Anuratera ilgū celiem, tad vārds "pravietis stipris savā lepnumā" mums nāda rīna tā laikā jaumentīgi lepno garu. Pārcēvēna ideāls laikam toreiz autoram parīsam tuvu stāvējis.

Šai sararā vēl pieminami dzejoli: "Es neticu" (114.), "Sirds" (123.). No krājuma "Bez svētnīcas" - "Tragēdija" (k. 4. 1, 164.), "Es satāns būtu" (165.), visai jīmīgs "Tavs lepnums" (167.), "Izredzētām" (168.) - te autors pats sevi seuc par izredzēto, kura lielākais gūvums - nēntulā gaitas. Lidzīgā "Anuraters" (169.), tāpat papīstamais un Anurateram tik rausturīgais dzejolis "Par manu sirdi" (181.). Vispār krājumā "Bez svētnīcas", kas radies pēc rīnu arējās paudēsanas, jo šos dzejolus autors raustā cietumā, taisni liels parādās Anuratera rēnsējais spēns, ko nenas nav salauzis; viņš gremdojas pats sevī un tic tikai savai sirdij, kad viss cits sagruvis.

Nānotnē rāmāns nliust Anuratera lepnums, bet nēntulība paliek draugs rīsu mūžī. Šai sararā starp citu nā svarīgs

fantors jāmin zemelnieku, īpaši Glesna ietekme. Anuraters ir tulkojis latviski Glesna „Brundu”, „Pēru Gintu”, „Meža pili”, „Trona tīnotājus”. Tāpat citi Glesna darbi, kā „Dr. Stokmanis” u.c. Anurateram ir bijusi ļoti zināmi un tuvi. Iti Glesens ir Ivēses gara cilvēks.

Romānā „Majūņi pēdi” Anuraters raksta (51. lpp.): „Saprata to lielo priekšrocību - būt vienam un nesaistītam... Atminējās Tolsteja vārdus, ka tam, kas grib kalpot cilvēci, sabiedrībai, tautai, valstij vai idejai, tam jābūt vienam.” Un „Pēterā Dangas” 21. lpp. galvenais varonis saka: „Sabiedrībā būt nava moderna cilvēka tiešs priekšmums, bet drūzān gan otrādi.”

Fādu parāllelu no viņa darbiem varam minēt daudz. Klusān šis motīvs man mieriņaņa satura dzejolu krājumos - „Astras”, „Dienu prieks”, „Rozāins vējš”, bet kā nēkad nav apskūts, liecina 1932. g. iznākušais dzejolu krājums „Beathastā” ar šādiem dzejoliem: „Pretī vientulībai” (50. lpp.) - arī te kā straujajā cīmū laimētā Anuraters raksta vārdus „sirds kā karalis” (Salidy. ar dzej. „Par manu sirdi” - krāj. Prej sveitības), „Princese vientulība” u.c. Piedijais pants no dzejola „Princese vientulība”:

Un tīnai tu, un tīnai tu,

Lielvaldiniece vientulība,

Ar augsto vaigjnu vainagu

Man smaidīsi kā mīlestība.

Vēl dzejoli: „Sātana priekudzejs” (81. lpp.), „Ēlēģis” (87.) - te vientulība dara sāpes, tomēr no tās nekur nevar patverties.

b. Mīlestības motīvs.

Ykviena cilvēka dzīvē, bet vēl vairāk raustnieku darbos mūžam bijusi svarīga vieta mīlestībai. Akurators šai jēnā nav izņēmums, bet drūzān gan etrādi- risai daudz vairam šis motīvs lieis darboties ap to.

Mīlestībā uz sievieti ne tikai Akuratora episko darbu paroni mente dzīves gaišos un pilnīgākos brīžos, bet arī liriskā loti liels ir šāda patura dziesmu skaits.

Viscauri Akurators atzst jemes dzīvi un mente jemes svaistuma iespējas, tikai mīlestības dzieles skan ilgas pēc tādas neatrodamās, kas uz jemes nav sastopama.

Dabīgi, kā mīlestības jūtas vispilnīgāk tiek pārdzīvotas jaunībā. Tikai Akuratora pirmajos dzieļu krājumos, īpaši pašā pirmajā, izmanāms, ka tomēr pašā pirmajā vietā viņam bijuši sabiedriskie un citi idejiskie centieni, un arī mīlestības dzieles spiežas iekšā kāds paaunsts vispārinājums. Mīlo nedis līdzīgi uz saviem sapņu kalniem, bet doma par sapņu kalniem vairs neatstāj laika domāt par mīloto. "Tu esi kā dzīva glezna" - k. 4. 1, 26. lpp. no iemīlētās aizvirzās uz deituma ideālu. Tapat sabiedriskās manas pārsvarā dzieļi "Mēs celām brnišku pili" (k. 4. 1, 82.). Bet neturist arī jau te dzieļu, kur domine individuālā mīlestība - "Tu jini, kā praignes klausās" (79.), "Tūs dziesmas" (80. 1. lpp.). Un arī jau pirmajā krājumā skan raustniegais neatrastās motīvs. No dzieļa "Iz sen- dienu kapsētas" (84.):

„Bet viss tūc mānī nien un ilgās,
Gars mūžu tevīs nesamiegs.“

Dzejaļu krājuma „Liemelēs“ mīlestības motīvs novārtā. No šā krājuma te var minēt tikai nedaudzus dzejotiskus: „Roku man sniedz“ (k. r. 1, 133. lpp.), „Atnāc vēl pie manis“ (136.), „Fruerim šo junci“ (139.). Šai laikā aug Akuraters - vientulis, tad pašam ar savu sirdi pietiek. Mīlestības mēta stājas patmīta, varbūt tāda vēlānā nozīmē.

Krājuma „Bez svētības“ ir nodala - Dzirvas acu dziļās dziļmēs. Te diezgom daudzy mīlestības dzejaļu. Atkal dažās mētās šī mīlestība līxas glūži romantiska un pār pasauliska, piem. dzej. „Tikai sapnis“ (k. r. 1, 176.). Bet arī zemes saldā vara saista dzejnieku - „Zelta saitēs“ (182.). Mīlestības jaunums snau dzejoti „Kā pie rožu zieda“ (183.). Arī mīlestībā augstākais līxums ir būtība - dzej. „Mīlestība“ (185.). Ģstai mīlestībai nevajag svētības, bet tā pati rada svētību. Mīlestība Akurateram ir kā reibums, kā patīkams un slavējams reibums, kur meklēt ierģumu, kad dzīve smaga kļūst - „Mītenē“ (186.).

Tā tad Akuratera liriskas mīlestības motīvu raksturo savāda preturīgā ievirze, svārstīšanās starp mūžības ilgām un zemes dievināšanu. Turpat viņš saka, ka mīl mūžību, ka nav sastopama neviena sievietē, kas būtu tāda kā ilgotais ideāls, un turpat slavina saulainu vasaras dienu un zemes svaistumu, kas viss simboliski izteic to svaistumu, kas piemīt mīlēta-

jai sievietei, ar kuru kopā dzejnieks parāda
šādas dienas. Šīs dienas slavinājums dzejotī
"Diena" (193). Mīlestība ar karstu pusdienas sau-
li salīdzināta dzejotī "Pusdienā" (205). Mīlestības bur-
vība arī dzejotī "Līgarina" u. c.

Neko vairs nepārveidojamies, mīlestības te-
mats iet cauri tālākajiem liriskas krājumiem,
un tāpat Amurats tēcas pēc sievietes (dzejolis
"Sieviete" - kr. Sirds varā, k. 4. IV, 54) un tāpat
karsto šai žinā nekad nesamiedz ("Mīlētai" - 36).
Dzirdri skanējā "Dienu priekā" mūs jauki ne-
daudz vārdos pasaka savu nostāju pret mī-
lestību mazā dzejotītē "Mīlas rona" (35. lpp.).
Šai krājumā ir daudz dzejoļu par sievieti-
bi un mīlestību - "Sievietība" (36.), "Sen mī-
lētai" (37.), "Kad viņa māca" (41.) - drusku pa-
plūdis, bet pārdzīvots dzejolis - "Ofelijai" (44.),
"Smails" (50.), "Satinšanās" (51.), "Nepazītā" (57)
un daudzi citi. — "Ložainā nēja" pirmā no-
dala atkal bagāta ar mīlestības dzejoļiem.
Pats virsrausts jau simbolizē mīlestību. Šai
krājumā Amurats parādās kā impresionists.
No šī krājuma te minami dzejoli: "Sonets" (8.),
"Pūtība" (14.), "Momenti" (15.-19. lpp.), "Mīlesti-
bas filozofs" (21.) u. c.

Pārskūrtot vēl krājumu "Beatrastā", neva-
rom jaunas tēmas samentēt. Amurata mī-
lestībai, bieži vien donjuāniska novirāsa. Viņš
nav Solveigas vai Quetinas cilvēks, vai arī
viņa Solveiga vai Quetina ir pārvērtusis
par kādu mūžības ideju, kuras atspulgu
mūs mentē zemes sievietes lītes. Cik no šā
stara katrā ir, tik ilgi arī viņa var

Akurateru saistīt. Bet tādas, kurā lūtu viss ilgo-
tais, protams, atrast nevar, un dzejola "Neatras-
tā princese" (Neatr. 5.) pēdējais pants sūn:

"Nodreb man dvēsele, zinu, nīsmilā:
Lai va no dzīves svasta nad brauns,
Tevi, binišnā, tevi, gašvilā,
Vēl manas lūpas mentējot sauns."

Tā nu palien mīlestība nā naut kas par
sevi, nā liela slāpe un ilga-
dzej. "Mīlesti-
ba" (Neatr. 13.). Frī L. Maura savā mūneta-
jā rāustā 103. lpp. sēna: "Vienvienīgajai lielajai
mīlestībai netic, vienvienīgo lielo mīlestību ne-
mentē Akuratera tēli."

Pēc šo piemēru minēšanas par, kopā sa-
ņemot, teikt to pašu, no sēna Fr. Brānda, rak-
stidoms recenziju par Akuratera dzejolu vrā-
sumu "Bez svētnīcas" (Stari, 1907. g. 9. lūrtm., 713. lpp.).
Starp citu tur ir teints: "Akuraters atpīst to
(t. i., mīlestību) tikai tad, kad tā cāurstrā-
pota angstāno dzīves ideālu tiešmēm un tā
top par dzīvo dzīnēju spēnu un stiprinā-
tāju tālo mērnu sasniegšanai. Akuratera sē-
nē ir ideāla, tīdž romantismam ideāla,
un būžam pat gatīgi romantiska. Tādēļ
neti viņš atrod sēvīti, kas viņu apmierina,
un ja arī reiz pa reizei ļaujās aizrautes,
tad tas vairām īss jūtu pārpiļnuma
pūrbūms, sātarniski svīlōss un bezgala in-
tensīvs, no kurā viņš drīz atgīedas, jūtas
atkal nīentuls un neapmierināts." Te Fr.
Brānda min dzejoli no 37. lpp. Tas ir "Nēlta
mīlestība" (k. 2. 1, 189.). Brāndas citētās rīndas:
"Go nelainīgi

Es esmu iemīļis tev,
Mūžība maistā -- "

Bārda saka: "Vai tas neatgādina jo dzīvi
Nīšes galīgi romantisko erotismu?" "Nie noch
fand ich das Weib, von dem ich Kinder
mochte, es sei denn dieses Weib, das ich liebe,
denn ich liebe dich, o Ewigkeit!" (Nīše "Tā
numaja Zar.").

Tā tad arī mīlestības uztvere Akurateru
ietekmējis Nīše, kādu svanģas arī paša tie-
smes un taisni Nīšes dievināšana.

c. Sapni un ilgu nemiers.

Sakarā ar mīlestību jārunā arī par šiem
motīviem Akuratera liriskā. Nav vairs daudz
no teikt par tiem, jo tie sniet paši par sevi
sapnotami. Tie gan ir visvairāk sastopamie sa-
tura elementi viņa dzejolēs, bet tie jau nav
nekāds retums nekurā romantiskā darbos, un
ka Akuraters, īpaši savā liriskā parādās kā
romantisks, būs vien jāatzīst. Šie motīvi izpau-
ne jau slinkāko Akuratera liriskās daļu. Īpa-
ši sapnu būvība staro no viņa mierīgākā
pasma dzejnīka darbības liriskās vrājumiem.
Tie arī citos darbos, ne vien liriskā. Šai sakarā
vispirms jāmin laurs pēc 1907./8. g. un
priekš pasaules kara kad vadušies arī citi
Akuratera sapnu pavadēji - Deģoša sala, Kau-
po u. c. Liriskās vrājumi "Sīds varā", "Diem
priens." Tad atkal šai sakarā raksturīgs
vrājums "Beatrasta", kurā arī ir miera
dienu dzejoli. Nav vajadzīgs te minēt

visus daudzos dzejolus, kur šis motīvs, bet nādu
 pūnīgāku var nēmt kaut vai no *Heatrastās*.
 Šai grāmātā dzejniēks jau it nā dod savas dzē-
 nes novērtējumu un nosauc sevi par sapnu bu-
 niniēru tāda paša nosaukuma dzejolē 88. lpp.
 Šis sapnu buniniēks gam ir sižetiski domāts
 Don Kichots, tāēu nēgli, nēgli param nēproje-
 rēt pašu Akurateru tāi. Arē L. Mavina, nau-
 stot par Akurateru Latviēšu lit. vēsturē, nā vēnu
 no cētriem padmotōriem viņa dzejā min sap-
 nus. 101. lpp.: "Cilvēku viņam nevajag, jo sapni
 un ilgas ir viņa mīlānē vēsī." 102. lpp.:
 "Ka Akuratera valsts ir sapnu valsts, to jau
 liecina daži grāmātu virswarsti: Sapni un
 linteri, Sapnotāji. Un tagad arī sapnotam, nā-
 pē Akuraters tā mīl Don Kichotu, šo sapnu
 buniniēku." Turpat tālān autore novāda, nā
 arē don Luānu nevēns no latviēšu naustrni-
 niēm nēsot tū dzīli iēmūlējis nā Akuraters.
 Je var papildināt, nā liešām Akuraters šim
 pasaules literātūrā pārstamājiem paroniēm
 pūnēt no cita aspenta - no romantisnā mē-
 lētāja aspenta - un savas darbos nāda citā-
 du Don Kichotu un don Luānu, nā tie pa-
 pūstami franču un spāniēšu literātūrā.
Heatrastās 97. lpp. ir dzejolis "Sapnu pūpē". Iz-
 lasot to, nān pūnātā ē. Adamsona "Sapnu
 pūpēs elēģijas" (Latviē mēnēswarsts, 1. m. 38. lpp.,
 1943. g.). Histitōnisais sapnotājs Akuraters pats
 panēma šos motīvus un ierosinājumus no
 Eiropas romantiniēm, pārkala tos savā per-
 sonbā, un nu ar savēm darbiēm atual
 nodod tālān citēm, kas pūlējušies viņa

celu, resp. vadīti par viņa gara līdzinietiem. Nāv, protams, jādomā tie par šauru apņemšanos, bet par plašānu garīgu atkumi, kur Anuratera liriskai nebūt nāv maza vieta.

— Ar sapņiem saistās ilgās. Visai svarīgs, gauduļ uzbrāzīgi maļš šis motīvs dzejnieka darbības sākumā. Bet tad, nā jau redzējam, tam lielāno tiešu sabiedrības raksturs. Tā apmēram līdz 1908. g. Ar šo laiku, nā zinām, sākas mierīgāns pposms Anuratera dzīvē un visai nopmūgs rakstniecībā. Šais gados rodas Anuratera labākā darbi, no vairs nelāxājes lainos, arī Latvijas valsts laukmetā, vns nepārspēj. Nevien episki un dramatiskie, bet arī liriskie darbi no šā laika. Trauksnūgumu, kas valdīja agrān, te padara nāmānu vīra gadu biedums, bet vecais motīvs par tiesānos uz pmiēnu paliek. Ilgas bet pēc brības nu pārvērtušās par tēri indivi-
duālu rakstnieka tiesānos mūžam pret nādu
ntu. Piemēram, "Dienu pmiēnā" 4. lpp. ir mazs
dzejolītis "Dziesma", kura pēdējais pants:

"Sirds ilgā ašā,

Kas visu vada

Alu uguns dvasā

Šo dzīvi vada."

Ilga, ilgās - tas ir īstais vārds spēkam, kas vada dzīvi. Nāv citi ideāli, uz no jā-
tēcas, ne vairs tie, kas bija sākumā, bet tie-
šānās paliek. Vienmēr uz no jaunu, nepie-
ties ar sapmošānu uz vietas. Šai sakarā
lai mināmi no "Dienu pmiēnā" dzejoli:

"Pāri" (6), "Allegro" (12.), "Dziesmas pmiēns" (14),
"Atvari" (56.), "Diēna" (66.), "Putniem aizējot" (68.),

"Mainas" (107.), "Brastos" (109.) - pēdējais pants:

"Un pāri dzīlēm, saldi ienliegdamās,
Skrīen ašiem spārnēm strauji bezdelīga,
Pie ūdens skumstu es un reizēm dzīdu.

Pār mani ilga gīmz nā liela stīga."

Dzejolu krājumā "Neatāstā" tas pats. Pasa pirmajā dzejolī ("Neatāstā princese" - 5. lpp.) ar neatāstās sievietes tēlu Akuraters rāda, ka mūžam paliek kas nesasniegts, mūžam tūs pē kārlgotis un jaunu, citādu nūddiem gaidīt. Taisni nesasnēgtā daudzums, kas te izskan no katra dzejola, liecina par autora ilgām, piem., dzejolī: "Sapnu būnīnē" (88.), "Fachtā" (62.) un daudz citi.

Tā redzam, ka viens otru papildina sabiedriskie apstākļi un Akuratera romantika gars. Vēlāk jūd sabiedriskais pamatojums, bet romantiskās ilgas paliek, jo tās ir dzejnieka būtiska īpatnība, kas ir pa daļai iedzintā, pa daļai iemācītā un iemūlētas Vanareiro-pas garajinātuisnaja izglītības relā.

Līnīgais ilgū un nemiera motīvs, tā tuvāk padomājot, nav nekas neparasts. Tas jau nērojams katra raustīnena darbos, pat katra rīnēna dzīnē. Bet taisni tāpēc jau to svarīgi arī parādīt un mentēt literārajās darbos, ka tas cilvēkam tū nērojums. Bez tam Akuratera dzejā tas, ja no citiem ne tū daudz atšķiras kvalitātē, tad katrā gīnā kvantitatīvi ir pārāns. Un vismaz tū daudz tas nā gīmzgs satura elements snicējams arī, runājot par viņa līnīkas mantojumu.

d. Reliģisnie motīvi.

Pirmājos par Anuratera nostāji pret Dievu un reliģiju, var teikt, ka kristīgās ticības ieskaņas mūža darbos velti mentēt. Vispirms te Anuraters parādās kā jauniešu pasaules uzskata reprezentants. Kā zināms, jaunieši ļoti pārkās ar renesansi un nāca ar diametrāli pretējiem uzskatiem par Dievu, reliģiju, aizrāpa dzīvi, nenā tas bija vidus laikos. Dzīve šai pasaulē ir viss. Šū Anuraters to atpūt. Tāpēc reliģiozas lietas viņam ir otrā vietā. Te ne tikai renesansiskās jauniešu apmārtnes ietekme, bet dzīla nojume arī mājas mantojumam, jo biogrāfijā jau bija jāsaprata, ka Lemgale ticības lietas stāvēja it kā otrā vietā.

Tomēr dievus un dievību Anuraters pieņem diezgan brīvi. Bet varētu tie ir tikai rēķināšanas līdzekļi, ne pasaules uzskata rēķināji. Dzejnieka darbības sākuma pirmā rīsi dievi tiek noliegti, jo te tiek dziedāts pagostamo rindu garā:

"Mana sirds ir

Mans kungs un mans Dievs."

Romantisma un dekadences sludinātais individuālisms tur savā varā dzejnieku šai laikā.

Parīsam pūnīgi Anuratera uzskatus šai jautājumā raksturo viņa pēc snaita tešais dzejulis "Krājums" "Bez sūtnīcas" - jūn. 1907. g. Jau minēts, ka Fr. Bārda uzraustījis recenziju par šo grāmatu Staros 1907. g. 9. nr.

pienācēt, un te atlix teint - Anuratera pasauktē
 Dieva nevajag. Piemēram lai noder naut vai
 patš pirmās dzejolis krājuma "Bez sūtiņas" (k. r.
 I, 157.) ar tādu pašu virsrakstu. Piedejā pantā
 ir rindas:

"Un atpestīts es drīstu smelt
 "Gy dievu nāsu nina sarta.
 Kā mēris, sevi sūtiņams,
 Es degšu savā lītenšarta."
 Te mēris vārds "dievi", tā Anurateram
 šur tur dzejolu rindās parig šis vārds,
 bet nā jau tiecu, tīnai dzejiskuma dēļ. Un
 kā jau šis pants rāda, dievi nav aug-
 stāni par zaudušo individu, kas drīst
 dzert no viņu nāsa. Tapat nā labi izde-
 misis dzejas tēli šie paši dievi daudz-
smailli dzejoti "Atkritējs" (k. r. I, 169.):

"Gul, mani spēna kentauri,
 Gul, manu sudrabskaņu dieves
 Un unu jarmie priesteri..."

Vai "Dievu jūnka" 88. lpp.:

"Mēris kā Dieva seja
 Maigi pieglaužas,
 Līlgans nāmājs, lya
 Sveicē ietinas."

k. r. I, 200. lpp. ir dzejolis "Fantajums", kur
 dzejnieks lielā kārē zināt, kas līs jūc nāves,
 quēzās jūc kāda gara, lainam Dieva vīna
 uzvērē, un jūsa to. Bet cauri dzirdas
 neticība, ka vēl jūc šis dzīves varētu kas
 būt, un arī patš Spēna Gars ir kas ne-
 noteints un tāds, kas nepārliecina.

Tāpēc arī sūaidis, ka Anurateru saista

dievi, nevis Dievs, un na šo dievu sejas tik līdzīgas grieķu dieviem.

Tē, protams, ar renesanses starpniecību pārņemta klasiskās pasaules ietekme, un mūžīgā arī jau pieņemta šīs pasaules dīvasana. Grieķu dievu simboli izteica tikai šīs pasaules ideālus, tie nebija pēc būtības dievi, bet ideāli cilvēki, un arī Akvātina dievi ir tādi paši. Visvairāk minēti Apollons, Bross, Dioniss, bet arī citi. Piemēram var minēt dzejolus no Dienu priekš - "Dārzos" (94. lpp.), "Neatrasta" (54), "Dzejnieka nāve" (57). Apollonu lieži min tādēļ, ka tas reprezentē dailumu. Dienu priekš 55. lpp. ir dzejolis "Pamestais dievnams", kur patiesībā no dieva nenā nenad nav bijis. Šis dievs vai dieve, kas te dzīvojis, dižān uztverama kā dailuma idejas iemiesotāja. Lielākā pilnība (dzejolis "Lielākā pilnība" - Dienu pp. 77) ir tomēr pasniegtama genes dzīvē. "Pauzes balāde" nostiprinā (D. p. 105.) ir vārdi:

"Svētā sirds, tu neņem augsta
Skumju baltumā.

Mūžam bāli gēnei sūša
Dieva pasaka."

Tā tad - tikai pasaka par Dievu var būt.

No krājuma "Elegiski momenti" šai sakarā var minēt dzejoli "Lene un Paradīze" (22. lpp.):

"Ko paradīze līdēs man,
"Ja tev [ienuleto] tur vairs nesatienu?"
Krājuma "Neatrasta" ir dzejoli no tā

laika, kad jau dzejniekam jāsan domāt par
 apziņas stundas tuvumu. Te varētu piemi-
 nēt arī Dievs vienskaitli. Mūža otrā pusē
 cilvēkiem parasti rausturoga pienesānās reli-
 gijai. Taciņ Akurateram nav ticības jaunai
 dzīvei pēc nāves. Kāds pants no dziesla
 "Dzīvas laims" (Neatr. 10. lpp.):

"Salds lai izman dzīves snovdējums,
 Draugi, kaprēta lūx rēla matā dus.
 Acis jāapver, reiz isim' mums,
 Mūžība lūs ants viss un kluss."

Kad nu, nā jau tiecu, dzīves beigās cil-
 vēks, kas lūx varens savā individualismā
 lūja jaunībā (mana sirds ir mans kungs
 un mans Dievs), tomēr redz, na daudz
 kas ir nesasniegts un nesasniedzams un
 neatrasti apvārsni pēt plašāri ueras mū-
 ŗa debess matā, tad dabīgi rodas arī
 ticība kom varenākam, quibas mentēt Dievu.
 Dzejoti "Sapnis vien" (Neatr., 30.) ir rinda: "Dievs
 dzīvei lēis cilvēgo mēru," tā tad ir kāds
 dievs. Dzejoti "Pelni" (33.):

"Vai Dievs bij tavā malnā?
 Mums jāpiepēda viss;
 Tam jāpaliek par pelniem,
 Kas Dievu redzējis."

Ticības dzīvēs arī dzejoti "Prieks" (60.),
 "Rerriems" (72.). Bet visi sāda peida dzejo-
 li ir it nā skumju apviti, varētu ar pā-
 tu mēnā ar ticību un liesmojoni sirdi
 ir atgāstams šis Dievs. Daudz lūvān, itāk
 un akuraterisnān snov dzejelis "Sātana
 pēlūdzejs" (81.), kur ir tās pašas snovas, kas

pirms krājumu lepna individualisma apdvesta-
jis dzejā. Mūgānā veidā tas pats pateikts
dzejā "Dzejnieks paradīzē" (39.).

Dzēgāņu grūti Anuraters romānā "Pēteris
Danga" izpauš savas domas par reliģiju
un dieviem, ja nu viņš runā unā vai doma
par to. 185. lpp.: "Paši dievi ir mirstīgi." "Mgu-
mgo jēdu" 100. lpp.: "Smaidība un gaišmā un
pilnība var dzīvot tikai dievi, bet tādēļ viņi,
arī ir tikai cilvēku fantāzijā."

C. Koprsarīsums par Anuratera lietas saturu.

Tās bija grūgānās ideoloģiskās līnijas
Anuratera lietas. Tā tad kopā sanemot, var
apgalvot, ka Anurateru nodarbina gan sa-
hiedriski nacionāli, gan individuālas dabas
jautājumi.

Ja nesīkrojam šos abus, bet sintētiski
rangāties uz Anuratera lietas, tad tā pa-
šus grūgānos varam no visa kopuma iz-
celt divus punktus: 1) Anuraters skatās uz
pasauli no aistētiskā viedonā, un 2) dzīvi
šai pasaulē viņš atpazīst par augstāko vē-
tību. Abi šie momenti viens ar otru cieši
saistās.

Tāpat vēl drusku vairān par šiem
Anuratera dzejas un uzskatu nārdinā-
lajiem jautājumiem.

a. Amuratera aistētiski amorālā rēvīzē pret dzeivi.

Jau citā sanarā minētajā Amuratera prozas dzejotē "Lvaizņne" pirmā dzejolu mā-juma sākumā ir rindas: "Mama lvaizņne grib skaistuma un skaidības." Šis vārds aptiektā domā pārsnān visu Amuratera dzeju, nerien līriņu, bet sevišķi arī epiku un drāmu, īpaši traģēdijas.

Ja daudz dzejolu, kur Amuraters tieši runā par dailuma mentēšanu, par daili, par ilgām pēc tās, bet arī tur, kur nav vārda saukts dailums, tā turums visu izpaušams. Un gluži tāpat kā ilgū mo-tivs, kas gan sastopams ievēriņa dzejnieka darbos, Amurateram atšķiras ar to, ka ir visai kāpinātā veidā pateikts, arī viņa mentēšana pēc tās dailes ir ļoti intensīva. Ne velti, runājot par Amuratera darbiem, jau sen ir izteiktas domas, ka viņa dzejai mīlabān jāiet ar aistētisko metodi. Skaistuma vērtība ir tas, kam kalpo Amuraters ar saviem ra-roniem episkajās un drāmatisnajās darbos un ar saviem dzejotiem līriņā. Skaistuma men-tētājs ir Kalpa žēns, skaistuma mentētājs ir Smailis Lemža, Pēteris Danga un visa gailā rinda Amuratera stāstu varoņu, kas tūti li-dzīgi savā starpā, un viena unu līdzības papme ir taisni dailes mentēšana. Arī I. Leiferts savā literatūras vēsturē sanarā ar Amurateru rausta: "Mēris, no Amuraters grib pamiegt, ir dailums (III, 418. lpp.)"

Bet diezgan plašais jēgums "dailums" var
 būt dažādi tulkojami. Katram laikmetam un nat-
 ram cilvēkam ir savs skaistuma ideāls. Var-
 būt tomēr parētu teikt, ka sākot ar jaunajiem
 laikiem cilvēki virzās uz kā uz vienu kopēju
 dailuma ideālu, saprotot to, protams, pašam
 lietās liņjās un tikai tā saucot kopēju. Tas
 ir šīs zemes un šīs pasaules dailums, kas ti-
 ka godā celts, sākot ar mēnessausi. Par pa-
 matu tina nems, grieķu dailuma ideāls.
 Dažādes savas tas pārveidojās, bet galvenā
 liņja palika - skaists ir tas, kas dara
 skaistu dzīvi pašā, un dzīve ir skaista.

Ir pilnīgi aplam uzlikt skaistuma
 rēķības kā rēķības, kas var cilvēku garā
 lielā audzināt, bet tam tomēr liela nozīme. Īpa-
 šī tas var palīdzēt cilvēkam ganzi kļūt hi-
 van, novērtēt šāmi mēģinājumus morāles
 jēgus.

Mūjam paliks dzīva grieķu katos katos
 doma. Un šo domu savā pasaules skatījumā,
 kur tas izpaužas dzīvē, ietver arī Anuraters.

Taisni pārdes, ka arī bērni ir prēmīni,
 tā notiktā nenur Anuraters skaistumu ne-
 aprausta. To jau arī nevar izdot ar ab-
 strantu lietu. Tikai viņa apdzēvētās lietas
 palīdz konstatēt, kas ir šīs viņa domām
 skaists. Tā, ja Anuraters runā par vasaru,
 par jēdžu dienu, par saulainumu un urās-
 no dabu, redzām, kādā virzienā iet viņa dai-
 luma meklējāji sapni. Krājuma "Sīds
 parā" ir dzēvēlītis "Sapni" (k. 4. IV, 12). Pirme
 divi panti no tā:

"Tiz loga laureni baižas,
Ar saules miglu pilns gais,
Plaukst drosēte atjaunots sapnis -
Tas sapnis vissvaistākais.

Viņš ved mani plašajā laukā,
Viņš vārtus man valā ver,
Viņš ved mani, rīvas kur pēdes
Un rasu kur plavas dzer."

Tā tad dabā Anurates sarežģīdāudz
skaistuma un savas ilgas pēc tā tur lab-
prāt cenšas rindināt. Tādi dzejoli ir visos
krājumos, bet jo sevišķi "Sirds vārā" un "Die-
nu priekā". No pēdējā var minēt piemēram:
"Dziesmas priekš" (14.), "Leme un vaiznes" (63.),
sākums dzejolim "Lemes nlepi" (9.), "Dangos"
(94.) un daudzi citi. Šāda veida dzejoli arī
krājumā "Beatrastā", "Saules valgoš", kur īpa-
ši pēdējā daile dabā saista kā valgoš dzej-
nieku; līdzīgas nosaušanas arī episkajā darbā
"Kalpa zēna vasara".

Bet pārlasot visus te minētos un vēl dau-
dzu citus šā motīva dzejolus, jūtam, ka
kārt kā arvien dzejniekam arī dabā priekš-
skaistums mentējams arī citur. To var smiegt,
kā jau iepriekš minēts, mulestība uz svaistu
pienēti. Pēteris Danga, īpašdams savu mentēju-
mu mērmus savarā ar sievieti, no viņš varētu
mūlet, saka: "Man vajadzīga pēdēša mīesa,
ko nes arī pēdēšs gars" (P. D., 120. lpp.). Še skaids
grieku skaistuma ideāls, ko Anurates pārņem
ar renesanses kultūras starpmieču, jē renesan-
se un saista (tulkojis renesanses noveles).

Viņš tas tomēr ir tikai viena fāze Anu-

matu uzskatos par daļumu. Galu galā viss
 arī sraistumu tāpat kā mūlestību vai arī uz-
 tver, kā ideju, kā no tādu, ko nekur nekad
 nevar atrast. Tikai mazas tā atblāzmas var
 parīst dabā, daļā cilvēkā vai mākslas darbā.

Dzejmeņa darbības sākuma forma sākais
 pauzēns pēc sraistuma un sraidības kā pēc
 kā lielā un varena pētām sabirst impresionista
 piejā lietām, kad ir atzīts, ka tāda mū-
 žīgā sraistuma nekad nekur neatradīs.

Atrast var tikai niecīgas atblāzmas mazas
 dailes mirkļos un pārējos un iznikstošās
 sīkās dzīves parādībās un lietās. Impresio-
 nistu sraistuma ideāls izpaužas Skuratera
 pētāmā laima dzeju krājums. Šī dabas
 sraistums parādās tikai fragmentāri. Mūlas
 mirklis ir sraists, bet tas arī ir tikai mirklis
 (Kr. Rojains uņš, 8. lpp.). Turpat 12. lpp. dzejālis:

"Un mirklis, kas mums dzīvi dara saldu,
 Tik negli sruien kā saules laurēnts..."

Tāpat dzejā "Pieturbā" (14.) dzejmeis saka, ka
 vai arī nevēlas kā šu mirkli būt ietverts mī-
 lās domās. Vai arī nav iespējams iegūt. Ir Sku-
 rateram dzeju krājums "Eļģoni momenti,"
 eļģoni tādi, ka ir tikai momenti. Un ja
 tomēr Rojainā uņa 18. lpp. garānā dzejūmā
 "Momenti" dzejmeis saka:

"Smails Favs tikai nenomietos,

Mūžtu kas manim smiedz.

Smails Favs mēts pār dzīvi pēdēs -
 Mērietošas saules pēds..."

- tad mūžtu kas (smails) iemiso tādi,
 ka dzīvo ilgās. Ilgās sraistums ir mūžīgs.

Tāpēc tū daudzy reģinācijās par nesamiegtu krājuma „Beatrasta”, ka tas, kas jaunībā domāts samiegt, tomēr palicis nesamiegts, jū nav ne maz samiedzams un atrodams.

Ēd nu iznāc it kā pretuma jau iepriekš teiktajam, par ko hūs plašāk runā arī vēl turpmāk, par Akuratera priekšanos zemes dzīvei. Lemes dzīve nuš tomēr skaistuma pilnības neatrod. P. Rozītis rakstā „kultūras slāpes” - Drūva 1913. g., 1047. lpp.: „Akuraters atduras uz dieniem pretstatiem: uz senģieņu miesas un gara harmonisku kultivēšanu un uz viduslaiku askētismu. Un starp šiem dieniem pretstatiem svārstoties, nuš pavis nevar atstāt gaūgo lodyvānu.” Šai sakarā Rozītis min dzējeli „Mits” (krāj. „Astris” - k. 4. 1, 253). Aplūkojot Akuratera dzēji runā, tomēr šai Rozīša domai nevar pieņienoties. Arī minētājā dzējeli Akuraters kācū notiekti nostājas ģeņu pasaulē uztveres juse.

Runājot par Akuratera attieksmi pret daile, mna neapmierinātība ar sastopamo iznait rojama ar ideālo ierizi - apmieram pa Platona ideju reļu. Bet Akurateram svaids rēmmēr palin, ka arī par šo ideju pasauli domāt varam tikai, kamēr dzīvojam. Ēd nu i Akuratera un usas modernās dzīves uzskatu pretuma - ilgās jēe absolutā, sapnāšana, ka šādas ilgās var sevi nest tikai cilvēks, kas dzīvo pasaulē, un arī svaids nojanta, ka absolutais nenad nemur nav samiedzams.

Bet dailes mirklus dzējnieks krājis visu

mūži, kā sava dzejotī "Apskaidrošana" (Rož. v., 15. lpp.):

"Un tikai dailes mirulis krājet,
No visa mantojums mums tiek,
Kas roži viņi reibinosi
Ap dziesminieka pēri tiek."

Tā tad Anuraters ir vispār nozīmīgs kā aistēts, un arī viņa dzejas saturā jāizelš si aistētiskā ievirze. Dailuma vērtības meklēt un paredzēt mūs, māca kā neviens, un tai apstānti ir liela viņa nozīmes daļa. Jo Anuratera atzītāis un uz viņu guēnu ideāla diltātais dailums daudzvārt veido gara hīrību, kā līja jāšana, unvājot par reliģiozajiem motīriem viņa līriņā. Te var secināt arī par Anuratera etiku, resp. attieksmi pret morālojām vērtībām. Dzejotī "Sātana pīrlūdžs" ir rindas:

"Kā jūga loji šaurā aplokā,
Kā mūlka aitas, maigi nevainīgas,
Lai tautās ganās savā tīrumā."

Šie nedaudzī vārdi jomīgi rāda Anuratera attieksmi pret tīrumības normām. Tīrumiskie pīrišrausti ir tikai mūlka aitām. Ja jau Anuraters diltās uz guēnu aistētas, tad no tā dabīgi izriet, ka tam, kas ir skaists, jābūt arī labam. Kas pret meulet skaistumu, tam nevajag šauri tīrumiskū normu. Pārlas ir vajādīgas tikai māzajiem cilvēciņiem, kam tūkst plašāka snatījuma. Romānā "Pēteris Danga" Anuraters var tikai pāsmietis par saimnieka Cēlma meitām, kas esot yaudzīnātas mēnos tīrumos, kā sava viņu tēvs (17. lpp.).

Otinārt te var aizgādīt, ka Anuraters

taču ir ievadīts pa pārcilvēka ceļu, tā tad Krē-
šes ētikas pārstāvis.

b. Dzīves atzišana.

Tāpat vēl tuvarā pie Anuratera atliek-
mes pret dzīvi, jo šie motīvi vīna liriskā
paši galvenie. Kā augstāk norādīts, skaistums
Anuratera uztverē cieši saistās ar dzīvi un
dzīvi. Te var minēt vīna dzejeli "Dzīves prieks"
(D. pr. 14. lpp.). Tā tad to, kas ir pie dailes
arās spirdzinājis, ilgās ned pa šīs žemes
dailuma krātuvēm. Kā jau šī žeme ir daile,
tad tā arī atzīstama. Pat šī dūma pa-
tosa pirmajā dzejelī kā "Šaubu naktis" (k. 9.
I, 103.) leģendā ir rindas:

"Kā pravietis stipnis savā lēpmumā
Lai dzīvi sūcienu - -"

Šī ievirze pret dzīvi kā sānas pašas
pirmajās darbos, tā nejud viscauri. Piri-
majos dzeju mājumos, kur pārsvarā sa-
biedriskie motīvi, dzejnieks prasa, ka dzīve
būtu laba un jauna, ja tikai "nebūtu apbru-
ta dzelošu sāpju un asaru miegā" - sk.
dzej. "kā skanētu pram" (k. 9. I, 44.). Bet no šā
miega ir iespējams pamosties.

Jau citā parvārā citēti V. Gūna vār-
di par Anurateru: "... nees vīrs netīna kluvis.
Arī te šo domu var atkārtot. Ja daudzas
neapšaubāmi rāda mums Anurateru kā ro-
mantiku, resp. jaunromantiku, tad šī pasauli-
gās dzīves slavināšana un dievināšana ir
pretunā ar jaunromantisma filozofijas pār-

pasaulīguma mentēšanu (Šopenhauers, Mieses il-
gas pēc mūžības). Sānumā gan laimētisko
apstākļu, gan pārāk lielas šīs pašas filozofijas
ietekmes dēļ, arī Anuratera dzēdā šur
tur joprojām tiensānās jomā no pasaulē. Tā-
di dzēdēli ir "Nētū šīs dienas" (k. 4. 1, 116.), "No
jemes šīs" (k. 4. 1, 111.) un citi, bet tādu nav
daudz. Citur klāt mūžīgajam ilgū motivam
tomēr jaukas klāt tiēba, ka ir iespējams
prieks arī šai dzīvē, un tikai šai, vajag
tikai to mācēt saredzēt. Tātad jau šī sna-
na joprojām parīsam snaidri, un līdz ar
to Anuraters arī gan ir romantisks līdzī-
gi Bārdam, Pournam, bet taisni šai līnijā
no abiem atšķiras, jo viņu ilgū istā dzī-
tene nav šīs jemes dzīve. Te Anuraters ir
tuvāms Skalbem.

Ņemot minētā Anuratera mēlestība pret va-
pāru, kad dzīve dabā parādās vispilnī-
gākajā veidā, pret dienu, sauli, ne nakti,
kā tas daudzreiz citiem romantiskiem pavastis,
atkal pasvītis šo viņa nostāji. Pēc nāves ne-
lūs vairs nenā. Nemīnot atsevišķi dzēdēlus, pie-
mēram par nosaukt visu krājumu "Dienas
prieks", kur ne visi, bet liela daļa dzēdēlu
rāda autora priekšīšanas dzīvei. Tā nevādā
zinā nav jānoliedz. Dažus šai savā rai-
stīguos dzēdēlus var nosaukt arī no
"lēģiskiem momentiem" - "Dienai" (47), "Lemes
dailums" (49), "Lauki" (49/50. lpp.), "Kad redzu
Lānūguis" (56.) - pēdējais pants:

"Lai pagāna līksme man dvēseli snauj
Ar dziesmu un mīlas aunu,

Un slāpūsās lūpas lai sausu dzē,
 Viskarstā dzīvības traumu."

Tamlīdzīgi dzejoli arī visos citos krājumos
 būs atrodamā vietnā sraitā. Ja aplūkojam vēl
 krājumu "Neatstā", tad varam pie iepazī-
 nās ar tā saturu teikt, ka vārds "neatstā"
 vienā miansē ir tas pats, kas - pagaudētā. Tā
 ir pagājusi, pagaudētā, maistā dzīve. Dzejnieks
 jau staigā novakara ēnās, tādēļ var tikai
 skumt par to saules dienu, kas viņam vairs
 neausts. Līdzīgs kā nevienam romantiskim
 latviešu literatūrā Akurateram ir pagaudētā
 motīvs. Citi varam nēsā acis uz priekšu, bet
 mēs skatās arī atpakaļ, jo ir kur skatīties -
 tā ir dzīvīgā pasaules dzīve.

Ja pašās beigās būs jānospraun Akuratera
 pārstāvētā literārā virziena robežas un katrā
 ziņā arī viņa lirika, ne tikai epika, būs
 jāskatās latvisnās dzimtenes dzejas iezīmes, tad
 mēnā mīcī svarīga Akuratera būtiska īpat-
 nība ir šās jēmes atzišana. Je nu iz-
 paužas no Lemgales sētas mantotā dzīves
 izjūta. Dzimtenes dzīve un daba no ma-
 jām dienām audzinājusi šo nostāju. Citā
 vārdā to varam saukt arī par tautas dze-
 jas garu, kas te izpaužas formāli pilnīgi mo-
 dernā veidā. Arī E. Mauriņa minētajā rakstā
 104. lpp.: "Skaistuma un dzīvības apsnurkušais
 dzejnieks dzīves mērņi nementē vīnāsautē, nā
 mīspār neatpūt transcendentālās ilgās, un tas
 mīnu atšķir, no vienā otrā stīgā vīnam rad-
 mīcīgā Pēnna. Akuraters - šis pasaules ro-
 mantikis."

— Galīgi nopā sarežņot un īsos vārdos man-
sturojot Akuratera liriku, var teikt to pašu, ko
par Akurateru kā raustnieku vispār teicis
doc. G. H. Hansons lekcijās par jaunāno latvie-
šu literāturas vēsturi (1938. 139. māc. gadā. La-
bānā daļa ir Akuratera atstātais idejiskais
mantojums. No darbu mānslinieiskā izveido-
juma varēja vaiņān nelētis, bet pašas ide-
jas ar savu dziļo saturu vien jau var
ietekmēt labā nojūmē un dot vietu mānet-
nes dzejniekiem, kas lai tad veido to la-
bān.

3. G. Akuratera liriskas forma.

Par Akuratera liriskas formālo jnsi vēstu-
riskā sanarā nav daudz ko teikt. Nevādu
nepavastu formu viņš nelēto, bet rausta tais
pašās, ko jau sastop jmensā, šai lietai vispār
neveltīdams pārān daudz vēribas. Je laikam
arī ir Akuratera dzējas lielānais tūrumis,
ka viņa idejiski bagātajam saturam tūkst
mūjīgānā mānslinieiskā izveidojuma.

4. Panta formas.

Kā raustnieku laikmeta un virziena
ietekmētu parādību var minēt Akuratera
dzējēlus jnozā un būvajā ritmā viņa jau-
nības dzēja. Krājumā "Lvaigjnu nauts"
jprozas dzējēlu daudz (Lvaigjns, Viens, Pret
kalnu). Tāpat gari dzējojumi būvajā ritmā
bez atskanām ir dzējnieka jrimo mājumu

pati rausturīgākā daļa. Tas ir ziņīgs laikme-
tisks moments, arī ar šo neaprobežotību dzej-
nieks grib izteikt savas ilgas pēc brīvības, pro-
testu pret neco, rāmjos iekalto. Ložtis savā
raustā sara: „Nemiers noteic arī vīna stilu.”
Bez tam šai ziņā jāmin dekadentisma ietek-
me. Francijā Bodelēvam un citiem dekadent-
tiem bija dzejoli prozā, un līdzīgi raustīja
arī Krievijas, Polijas dekadentisma pārstāvji.
No turienes vispirms tūs ietekmi guvis arī
Ankraters. Šie vīna dzejoli mākslas ziņā
nav nekādi vērtīgi. Ta arī tiri arējā for-
ma nav nemiņais, kad visai svarīgs mā-
slimieciskās vērtības kriterijs. Bet vēl ma-
jān apmierina šo dzejolu garums, tie ir
pārāk izplūduši, un daudzvārdība, kur galu
galā vīna un tā pati doma dažādiem
mārdiem atkārtota (piem., poema „Pestitājs”,
izr. 1905. g.), padara grūtu šo dzejolu izla-
nāšanu līdz galam. Vispār atpūtais nonē-
rojums - liriski dzejoli nemēdz būt gai-
jāvēnēti arī Ankratera lirisku vērtēti.

Vēlākā laika dzejoles vērojām stingrān
izturētu pantu. Parasti vīns rausta četrin-
das, gan ar rānu, gan garānu rindu.

No vairākrundu pantu dzejoliem par mi-
nēt piemēram no „Sirds varas” - „Miltā va-
kardiens” (k. r. IV, 9.) - diezgan labs dzejolis,
pantā sešas rindas. Pārpat 10. lp. - „Lvanī-
-tūs rindu pants. Tā varbūt vēl vīns
tētis dzejolītis, bet visumā četras rindas
vai pavisam pantos nedalāmi dzejoli.
Gaumlainu lirika vispār un arī Ankrate-

Bet netrūkst viņam arī labi izdevušos dzejoļu,
 kur ir gleznas, pārdzīvojums, noskaņa. Gluži aku-
 rāteriskus satūra viņā un jauns arī izteiksmē
 jau varānārt pieminētais dzejolis "Dziesma priekš".
 Divas rindas no tā:

"Kā sudrabgūlbi dziesma priekš
 Es nes, kur lējas žalģanānas."

Gūlbijs tēls izietots diezgan bieži. Citreiz ir
 pat rojzārts gūlbijs. Tas saprotams, jo Anura-
 ters parvans krāsū daudz lieto. Tā ir dzies-
 mu tā ir arī revolūcijas māsa. Kop. rakstu
 I sēj. 263. lpp. dzejoti "Dziesmas parvans" šāds
 pants:

"Atnesiet nozes, lai parvans viss mūst,-
 Sēntas ir lūpas un dziesmas,
 Sarkanās strāumes iz sirdim plūst,
 Saulei ir sarkanās liesmas."

Ļoti parasti Anuratera dzejas valodā ir
 atētajiem līdzīgi vārdi (balta lūpa, vaigņi
 un vaigņes, tumši parvans un melnas
 nozes, snālas dziesmas u. tml.). Tās ir roman-
 tisku parastās lietas. Saule, saules diena, va-
 sara, dzinba u. c. ir vārdi, kas rāda Anu-
 rateru mūlestību uz dzīvi un arī viņa lat-
 visko garu.

Lai gan jāsapar, ka Anurateram ir liels
 snāits izplūdum un diezgan jēlenu dzejoļu,
 tomēr viņa liriskā netrūkst parisan jaunu
 pētū. Piemēram daļas dziesmas rindas:

"Par rēla dzelteniem pēdiem dziesma
 Svien balti taurini pāri" (k. 4. I, 196).

"Kā naktis pret dienu verānies,
 Mūs blāzma kopā sien" (k. 4. I, 264).

"Tas [mūļotās tuvinis] manam spēna jobenam
 Ir josta pērlota" (k. v. I, 266.).

"Pār mūža smūņiem ūdeniem
 "Tu būva zibšā" (k. v. I, 273.).

Daudz labi pateintu vārdu par dienu un
 sauli:

"An tu tuva, an tu daila
 Viena logā smeļ un mirdz,
 Lielā, mūžam negurstošā
 Zālās dabas zelta sirds" (k. v. I, 278.).

"Āī, āī pamiēdz roku:

"Dzērba nā duja aften,
 Aizten sātām noju nājām
 Baltā duja" (Dienu prieks, 46. lpp.).

Dzīgām jaunus un glezvainus, bet drusku ne-
 skaidus dzejolis "Svanošā līņī" (D. jn., 93.). Noma-
 nu un gleznu sūdz arī pants:

"Tu gaisis un kluss nā tava druvin tauta,
 Tavs okeāns ir plāva, zālais laurus,
 An mirā te, zem zila miglas aulta
 Septs gadu sūnteniem tavs sapņu traums"
 (dzej. "Zālais kalns", D. jn. 147. lpp.).

Vispār-dzejoli par dzimteni piedev labā-
 najiem Anuratera liriskas darbiem, piemēram,
 jau minētā "Latvijas balāde" un citi mājuma
 "Latvijas balādes". No 1938. g. iznākušā māju-
 ma "Dzejas un balādes" te var nosaukt:
 "Pirmu nojeme" (91.), "Dzintere" (71.), "Tātniens
 pār rudzi lauru" un citus.

Sis tas Anuratera zteinoses līdzenos
 atgādina vārdu. Piedāvā dzejojumus par bal-
 tājām un savanajām vājiem atgādina
 Anuratera dzejolis "Sniegs un asinis" (D. jn., 16.).

Tam līdzīgas arī šādas rindas:

"Kas teiks, kāds mirklis diengāns

Un lomums, dailāns kāds, -

Starp zemi un starp dievību

Garš mūžam maldināts" (D. Jn., 38.).

"Velitis" (k. 4. IV, 32.) līdzīgs Brārdas sapņim.

Tāpat "Sapņi" (k. 4. IV, 12.).

Tas vis liecina, ka mēna lituānā virziena pārstāvjiem ir visu darbos mēna saturs, tā formas zina līdzība.

C. Valoda.

Par Amuratera lietas valodu bez sīkiem speciāliem pētījumiem nav tiešpat mēna nevā no teikt. Visi lieto vispār parastus, raustu valodā jau agrām rievīšos vārdus. Jaunu vārdu mēnada un ne-mentē, arī gloumes īpatnību mēnā sa- smatīt. Historiski visi tie mēnes mēnā jau- na, bet reprezentē sava laika inteliģenta latviešu valodu.

Bez sīkiem pētījumiem, kas turi li- terāturhistoriskā ^{sakarā} nav vajadzīgi, par Amuratera lietas formālo jūsi tas arī lai i- viss.

4. Literārais virziens.

Kopā savelkot jau citos savaros teikto par Amuratera reprezentēto dzejas virzienu, ka to notikt ir gūti nākamā raustīšanai

un diezgan grūti arī Anurateram. Citi pa-
reizi vai nepareizi ir iespēst būtu radītāji
virziena formula, lai šoreiz netien apspriests,
bet fants ir, ka taisni savā ar Anura-
teru rodas domas par šauru ierobežošanu.

Sācis kā Mūsēš gara romantisms un
pa daļai dekadents, vairs tomēr līdz galam
būds nepaliek. Tācu, īpaši liriskā, romanti-
ko skanu lēnas izvairān. Ja nu apmier-
nāmies ar romantisma definējumu, kas sa-
ka, ka romantisms ir visai pretburis, tur
var ietilpināt visu no iekšā, tad nav grū-
ti arī Anurateru saukt par romantiķi.

Bet uztverot romantismu drusku šaurān,
ņemot to tādu, kā tas izpaudās savos
18./19. g. s. pēdu laikos (Novalisa, latv. liti-
rātūrā Bārdas, Raina u. c. darbos), redzam,
ka Anuratera dzeja atšķiras no tiem, kaut
arī daudzvārt ir līdzīga.

Ja lēkas, ka Anurateru pa daļai ir pie-
skānis visiem virzieniem, kas viņa laikā
parādījušies latviešu literātūrā. Dairības sā-
kumā viņš ir dekadents (stāsts „Silvēns”,
izplūdušie, pārmērīgi individuālo centienus
paukdēji dzejāli). Džili viņu snai impresio-
nisms (Rēģiski momenti u. c. darbi ap 20.
gadiem). Džintenes dzejai var pieskaitīt
pašus labākos Anuratera darbus nevien
episkā, bet arī liriskā.

Tācu no sākuma līdz galam neapstulst
romantiskā stiga. Īpaši liriskā snaidri re-
dzam šo viņa seju. Mūžīgās ilgas uz pien-
šu, nemiers, domas par neiegūto un pagau-

dēto (bet ne par to, kas pašlain ir!), pašam sava "es" attēlošana episkajās darbos dažādās variācijās - tās ir romantiska iezīmes. Tapat romantiku iezīmes līdzīgi (zaigņus, rozes un tml.), maigu pērbu neti formai.

Doma, ka Ankraters galīgi tomēr ir romantiķis, izskan arī viņa darbu aprakstošajās aprēķinājumos. Ed. Viņa "Laiņmeta dokumentos" (96. lpp.): "Viņš ir tāls no visa reālā, cauri dzīves burzmai sņežs sava ideāla medinērs. Viņam šai mēģelajā narstina, par Ankrateru dzejiski dzīvi tvertas daļas Ankratera narsturīgas īpatnības. - P. Roņtis savā narstā 1913. g. Domās, spņežot par Ankratera dzejolu krājumiem "Laiņņnu narst" un "Liemēls", sara: "Tās visas tipiskas romantika īpaņnes." Citā vietā: "Ankraters - spļoļtāņkais un spņeņģāņkais mēčāņietis mūsū literātūrā" - Stenpandrs Ģiņns narstā "Silueti" (Latvis, 1924. g., 1798. nr.) sara Ankrateru par didantisku romantiķi, kas snali izklāstot savus uzņvatus. Saskaņā līdzību ar Ģairēnu un viņa snolu. Ģospāņ Ģiņns te dieņģan neatņņinģi īpaņās par Ankratera darbu lielāno daļu. Šai ģiņnā īpaņģas divu daņģadu literāno virņņu īpaņstāvģi atņņinģi uzņvati. Reālists nevar reit romantika īpaņdūtē. - Ģrt. Bērņģis narstā "Ģemiera ģars" (Ģarņvāņģas ģiņnas, 1920. g., 151. nr.): "Ankratera dzejņiera vāņds saistās ar romantiskā revolūcionāņisma uzļiesņģoņģu." -

Dzimtene tomēr ir tā, kas Ankratera tiri romantiskajai norķei liek reizēm iesna-

nētieš reālān, un dzimtenes mīlestība liek īpaši pīna rakstnieka darbības otrā posmā, mūžā otrā daļā, redzēt viņā dzimtenes dzejas reprezentantu tur, kur viņš redz dzimtenes skaisto dabu, apdzied Latvijas dažādas vietas un arī visu Latviju kopā. Tā "Latvijas balādes" un "Dzējās un balādes" (izm. 1938. g.).

Šai sakarā nav jāpieminēt arī Līgotņu Lēnabā domas rakstā "Lusmonis dzejnieks" (Pīvā žurnāls, 1920. g. 160. nr.): "Viņš aiziet cilvēcībā meklēt jaunus ideālus, bet aizējot viņš, tāpat kā Smailis Līnys, atgriežas pie sava šūpma la vietas un svatās, vai aizējot tur, lielajā, plašajā, cilvēces gara pasaulē, nav kaut kas, ko viņš varētu pamemt līdz, kas viņam tuvs un dārgs, kādas īpatiesības atzinas."

Un Leiferts Mēģitības Min. Mēnešu. 1926. g. 1. nr. Mēģitātā raksta: "Tā viņa [Anuratera] tieksmes, kam mūžam miera nav, kas nes viņu nesasmēdzamā bezgalībā, dabū laiku pa laiku atdusē spējās saules apstānotajā dzimtenē, kur klusu ten dzīvības neiznīstošie avoti."

5. Tēksmes un vērtējums.

Šū Anuraters, tāpat kā cīviens rakstnieks, nestāv savā vietā un laimā izolētī no citiem, kaut tū bieži uzver savu nientulā propozīju. Šū šī doma tā estī izveidojās viņā estū lielānu nientulības atēji vērtēnē.

Genārdams latviešu literatūrā cīnu laimā,

viņš arī pat metas cīnās un nem pretī visu, no apvārtne dod, nostādāmieš gan pozitīvi, gan negatīvi pret parādībām.

Ja runājam tikai par liriku, tad var teikt, ka tās sākuma daļā ietekmju var vērot krietni daudz. Pastāvošās dzīves noliedzāna par labu kādai citai, ilgās pēc šās citas, jauna cilvēka mentāla - tā ir 19. g. s. beigās un 20. g. s. sākuma filozofijā un sabiedrībā notāja uzsprāgs Vanareiofā, tad pie nūms. Tā laika Anuratera patoss ir par daļai arguments. Kā apāda Anuratera dzīves un darbu apvārtitaji, tāpat, ein param pērot no viņa sacerējumiem, tikai pēc 1908. g. nāca liņums dzejnieka uzvates un notāja. Tas radās Skandināvijā, un pēc tam Anurateris piegrēzās ideāliem, kas viņam istuvāni. Skatums un patoss tina apvāldits ar maigāku gāņģumu.

Bet arī te svarīga ietekme. Noņonga šai sarakā skandināvišu māksla un kultūra. Lielmēnu nēmmēi svaidvais un dedzīgais nacionālisms 20. g. s. sākumā parādijās jo spilgti. Tas lielā mērā ietekmēja arī dzimteni pāpaudejūšo dzejnieku-emigrantu un lina viņam pēksmi saredzēt arī savas dzimtenes daļās puses. Sāmet ar šo laiku tad arī dzejnieks ir visumā quidojies, pētān nevas būtiski vairs viņā nemainās. Gan piemēta Gberena ietekme uz dzejnieku.

Spilgta visu mūķu palien Vanareiofāpas kultūras, filozofijas un dzejas noņģme Anuratera dzīvē un darbos. Kā jau agrān

teikts, renesanses laika uzsnati īpašien Ākuvatera
konceptijas pamatāzmenī. Bet visai svarīga nozī-
me arī romantiskai pārpausaulīgajai stīgai, kā rā-
da viņa interese par romantisma pirmā dzēj-
niekiem. Leiferts savā literatūras vēsturē (III, 415.):
"Dzējnieku starpā izmītāni viņam Šellij, Bai-
rens, Heine un romantiski, mazā Gēte."

Varu nerunāt arī par pašu žemes ite-
mēm. Ģau piemineča Ģuseņa dzēja, kas zi-
nāmu tiesu ierosina un patriotisku dzē-
jelu rakstīšanai. Šur tur parādās pat Ģu-
senla pseudomitoloģiskie elementi. Ģkurateris min
Petimjonu u. tml. Kaduiciskas iesaušanas ar
Ģaini (kalnā kāpējs), Ģāndu, Ģouku, Ģnalbi.
Ar pēdējo-dzontenes dzējas līnija, latviskais gars,
kur to savam samatit. Piemēram var minēt
dzēnes Ģriena un dzēnes atpūšanas motīvu,
kas Ģkurateram tie raksturīgs un kurā žui-
došanā gaus liela ietekme tās viena latviska
dabai un dzontenes apvārtnei. Ģnalbe vairān
reprezentē Ģazemības tīkumu. Ģie abi ir latviski
tīkumi, un tā arī abi dzējnieki latviskā
gana parādītāji.

Ģa jārunā par Ģkuvatera ietekmi uz
Ģēclaiņiem, tad tagad pēt diezgan grūti
te kaut cik objektīvas robežas novēlūt. Ģa
šādas ietekmes ir, tas ir pārvān maids.
Nozīmīgāni par līriku ir Ģkuvatera episkie
darbi, īpaši labānie no tiem. Bet žmīgātās
līriņas motīvu līnijas arī nelis īpalikušas
bez atbalss. Ģā līriņas, ka ne tikai rakstnie-
cību, bet arī par latvisku, sevišķi inteliģences, uz-

notus var ietekmēt diezgan daudz Anvatera
 aistētiskais pasaules un dzīves snatījums. *Ua*
 Ja Poma hembūtiski ievirzīta nostāja pret re-
 ligiozi nēnu etru reizi vairs modernajam cil-
 vēkam nav tuva, tad Anvatera šās zemes
 vērtības atzīšana un ātri aizjoša skaistuma
 paredzēšana var mūsu laiku nereligiōzi ievir-
 zītajam cilvēkam būt daudz tuvāka. Vēl vai-
 nān - tā var taisni veicināt šādu dzīvi bez
 svētniecas, bez Dieva, pa stingrā individuālu ceļu,
 atmetot patom - pa kultūras cilvēka ceļu.

Beļ un Anvatera dzējas dzēlo laimība
 Dodot Anvatera cilvēkas vērtējumu kop-
 sarīkumu, nav vairs daudz no teikt, jo viss
 pīnīgākais jau ir minēts piemērotajās
 sanākos. Par ūna dzējas sākuma jomnu
 par teikt Ed. Nīrgas vārdus no jau pīnē-
 nētā mausta "Laimēta dokumentos": "Lai
 gan Jānis Anvaters parādījis latviešu literā-
 tūrā jau desmit gadus pīrms 1905. g., tad
 tomēr viņa darbības sākumu var pīsnaitīt
 šam laīkam, kurš tīn svarīgs mūsu tautai
 ir literāriski, ir pīolitiski. Liels svabadu gaisu
 pīntus, melancholisku un dumpīgu apvāisnu
 aplidotājs viņš ir nā gaidīja negaisu, kas
 viņu pīaceltu augšup. Šas notīna 1905. g.,
 kad mūsu tautā nūrdami pīamodās visu
 nēmēru avoti. Pī Anvatera tad arī attais-
 nojas dzējnēka vārdi: "Ar tautu dzēsmīnēus,
 kad negaisis pīacelas un dzēsmā nētrai
 tuva mēsa." Un tīn, Anvaters tēp to di-
 nu dzēdošā dvēselē, viņš ir tā laīna Ružē
 de Lils, jo ūna dzēsmas uz tautas improvīzētēnu

meldinēm tieš laimes un priekšas no lieliem
lauži, priekšas dziedātas."

Atzīmīgi par šā laika darbiem parāda
arī Art. Bērziņš (Lauvānās žurnāls, 1920.g. 151.m.):
"Anuratom viņa dzējas sākumā pārmet
daudzvārdību un lielu skaļumu, pat neistas
skanās. Tas tomēr nepareizi. Anuratus ar savu
intuiciju aptvēra vēl neizteikto, upmīnētā sa-
biedrībā un dzīvē brīstošās idejas. Mēs paši
bijām tie aizvainīgie sapņotāji, kas mūļēja ska-
ļumu."

Bet šī Anuratera dzējas dziļā laimība
nozīme palikusi arī tūlī laimīmetiska.
Skaids, ka tomēr Anuratera dzējoliem bija
liela ietekme tautā, un šī ietekme ir jāatzī-
mē kā vispār svarīga lieta, runājot par
dzējmīru. Tācu tagad šā joslma dzējoliu
sākums gan laimam par laiku pār dzēvo-
jūšiem un meklēšiem tais pāriem vēsturiskas
mekā mūžīgas vērtības.

No otras juses atkal - Anuratera vēlā-
nā laika dzējai ir augstāna mākslinieciskā
vērtība, bet mazāna sabiedriskā nozīme.

Verērojams lietas moments, ko atzīmē arī
P. Rozītis savā rakstā: "... jaunatne stipri
aizraujas no Anuratera dzējas." Tas tiešām
tā ir, un jaunatnei Anuratera dzējas bagā-
tais idejiskais saturs var diezgan daudz,
ne jau laumu, ietekmju sniegt.

Beigās par Anurateru var atkārtot
Leiferta vārdus (Latv. līt. vēsture, III, 414. lpp.):
"Pārejas laikā, mecajiem pamatiem sabrukot
un pēc jaunānu meklēšiem, rodas nedrošība,

nemiers. Īpaši jaunā paudze paliek bez droša atbalsta cīņā par nāstni. Šādomā pārējās laika nemieram dod jo spilgtu ieteiksmi savos darbos Anuraters. Visu pārbaudot, viņam nepaliek nevēl kā tikai viņš pats... Par Anuratera darbu novērtīgu īpašību tad arī (Rozītis) atzīmē sāpju nemieru.

Cīņu un pārmaiņu laikā apdziedātājs viņš ir arī vien, visu dzīvi. Anuraters ir tikai cēlā uz miera dzīves vērtībām, lielo ideju pārbaugātība nomāc viņa mierīgu pērtāju un kavē literāro darbu rūpīgu izveidošanu tīri formālā ziņā. Labān šās idejas sniegs un dzīvākus mākslas darbus radīs viņa pērtēji, kuriem haosmes pilnais priekšgājējs tomēr lūs daudz uzguos devis.

1943. gada maijā.

Yzlietotā literatūra:

- 1) J. Anuratera kopoti rāusti, I sēj. Rozes izd. Saissonāti
apjomēts - k. n. I. Izd. 1923. g.
- 2) J. Anuratera kopoti rāusti, IV sēj. Rozes izd. 1923. g.
Saisson. apjomēts - k. n. IV.
- 3) J. Anuratera dzejelu krāj. "Dienm priems." J. Rozes
1940. g. izd.
- 4) J. Anuratera dzej. krāj. "Rožains vējš" J. Rozes 1922. g.
izd.
- 5) J. Anuratera dzej. krāj. "Latvijas balādes". J. Rozes
1922. g. izd.
- 6) J. Anuratera dzej. krāj. "Elēģiski momenti" - Latviju
kultūras 1925. g. izd.
- 7) J. Anuratera dzej. krāj. "Neatstā" - Latviju kul-
tūras 1932. g. izd.
- 8) J. Anuratera dzej. krāj. "Dzejas un balādes". J. Ro-
zes 1938. g. izd.
- 9) J. Anuratera rāusti "Dienm atspīdumi" - K. Egles
Atzinas II (167. - 197. lpp.).
- 10) Rāusti par J. Anurateri, kas minēti K. Egles At-
zinas II (381. l2. lpp.).
- 11) Rāusti par J. Anurateri, kas minēti J. Rozes izd.
Kop. rāustu X sēj. Pēdējā lappuse.
- 12) Teodora Leiferta Latv. lit. vēsture III, 1934. g. izd.
Sk. arī bibliogrāfiju pie rāusta par Anurateri.
- 13) L. Maurinas rāusti par Anurateri prof. L.
Bērgma redz. Latv. lit. vēsture V.
- 14) K. Rabāca rāusti "Dzejnieka Jāņa Anuratera piē-
minai" (Sējējs, 1937. g. 880. lpp.).
- 15) J. Ģina rāusti "Miris vīds un Latvijas dzejnieks"
(Daugava, 1937. g. 751. lpp.).
- 16) Prv. doc. M. Belintroba rāusti "Romantisma dūsele"
(Daugava, 1937. g., 8. m.).
- 17) R. Klauština rāusti "Anuratera impresionistiskā au-
berna" (Daugava, 1936. g. 10. m.).
- 18) Pēminas rāusti sanāvē ar Anuratera māni Jan-
nān. priās pu Prv. žurnē 1937. g. jūlija numuros.
- 19) Doc. J. A. Fausona lekcijas par jaunāno latv.
lit. vēsturi (1938. / 39. mēc. g.) un "Ievads latv. lit. vēst.".
- 20) Senējāmākie J. Anuratera dramatiskie un episki
rācerējumi.